



แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พิจิตร เขต 1



มนธิรา จันทร์เชื้อ

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร  
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา  
ปีการศึกษา 2566  
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พิจิตร เขต 1



วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร  
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1"  
ของ มนธิรา จันทร์เชื้อ  
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

**คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์**

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรูประชีวิน)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์  
(รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ่ม)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิรพร เขาวนชัย)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน  
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี)

**อนุมัติ**

.....  
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรรองกาญจน์ ชูทิพย์ )  
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

<b>ชื่อเรื่อง</b>	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
<b>ผู้วิจัย</b>	มนธิรา จันทร์เชื้อ
<b>ประธานที่ปรึกษา</b>	รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ่ม
<b>กรรมการที่ปรึกษา</b>	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิรพร เขาวนชัย
<b>ประเภทสารนิพนธ์</b>	วิทยานิพนธ์ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2566
<b>คำสำคัญ</b>	ภาวะผู้นำดิจิทัล, ครูผู้สอน, การพัฒนาภาวะผู้นำ

### บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูและศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมีการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 274 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของครูแต่อำเภอกับรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านเทคโนโลยี จำนวน 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารทางดิจิทัลอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล และด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล สามารถพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จัดอบรมให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นให้กับครู ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีภาวะผู้นำดิจิทัล รวมถึงครูมีองค์

ความรู้ เห็นความสำคัญและตระหนัก มีการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี สามารถเลือกใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน



<b>Title</b>	THE GUIDELINES TO DEVELOP THE DIGITAL LEADERSHIP FOR TEACHERS UNDER PHICHIT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1
<b>Author</b>	Monthira Chanchur
<b>Advisor</b>	Associate Professor Samran Mejang, Ph.D.
<b>Co-Advisor</b>	Assistant Professor Sathiraporn Chaowachai, Ed.D.
<b>Academic Paper</b>	M.Ed. Thesis in Educational Administration, Naresuan University, 2023
<b>Keywords</b>	Digital Leadership, Teacher, Leadership Development

### ABSTRACT

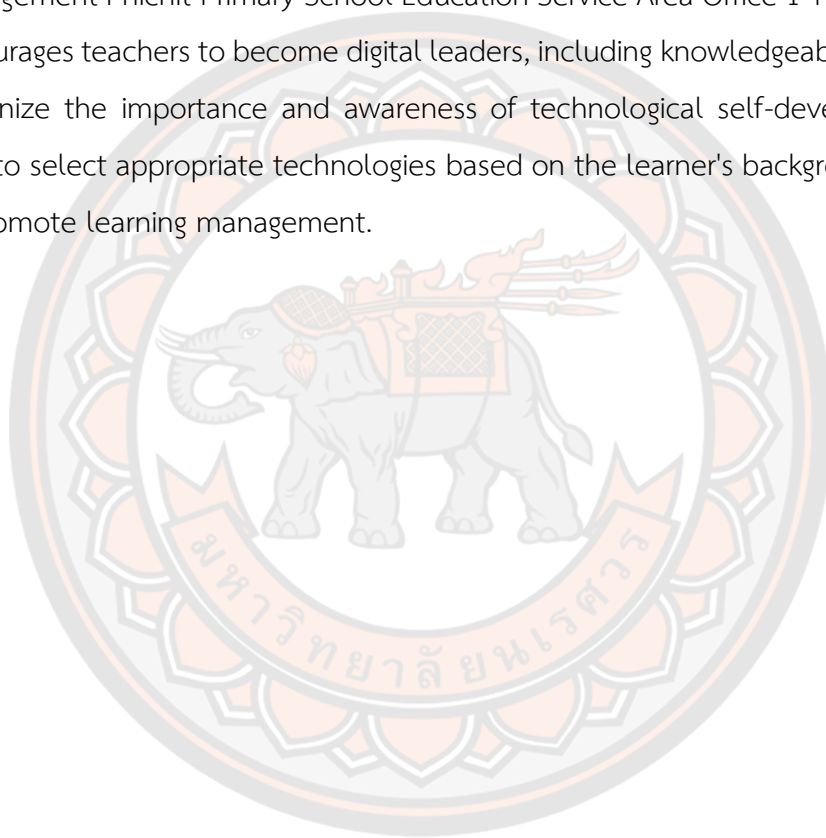
The objective of this research is to study the digital leadership of teachers and study the guidelines for developing the digital leadership of teachers under Phichit Primary Educational Service Area Office 1, with the research being divided into 2 steps: Step 1, study the digital leadership of teachers. Teachers under the Phichit Primary Educational Service Area Office, Area 1. The sample group included teachers in educational institutions. Under the jurisdiction of the Phichit Primary Educational Service Area Office, Area 1, academic year 2023, a total of 274 people were selected as a sample using stratified random sampling. According to the proportion of teachers in each district, data was collected by questionnaire. It has a 5-level estimation scale. Data was analyzed with mean and standard deviation. Step 2: Study of guidelines for developing teachers' digital leadership. Under the Phichit Primary Educational Service Area Office, Area 1, the group of information providers includes experts. There were 5 people with expertise or empirical work in technology. Data were collected using interviews. Data were analyzed using content analysis.

The research results found that

1. The results of the study of digital leadership of civil servant teachers under Phichit Primary Educational Service Area Office 1 are overall at a high level. When

considering each area, it was found that the area with the highest average was digital communication at a high level. And the area with the lowest average is digital citizenship.

2. The research results on the development of digital teacher leadership in the first office of Phichit Primary School Education Service Area are as follows: Digital citizenship, digital communication, digital integration teaching, and digital resource management Phichit Primary School Education Service Area Office 1 The management encourages teachers to become digital leaders, including knowledgeable teachers who recognize the importance and awareness of technological self-development. Being able to select appropriate technologies based on the learner's background and needs to promote learning management.



## ประกาศคุณูปการ

การทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิรพร เขาวนชัย กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ตลอดเวลาที่ผ่านมาได้ให้ความเอาใจใส่ดูแลและให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจให้ความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยจนทำให้การทำวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในการสัมภาษณ์ ให้คำแนะนำ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดีจนสามารถทำวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต1 ที่ได้ให้อนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามและเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ขอขอบคุณพี่น้องนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 34 ที่คอยสนับสนุนช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และมอบกำลังใจตลอดการวิจัยในครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่สนใจต่อไป

มนธิรา จันทร์เชื้อ



## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุณูปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ.....	9
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัล.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ.....	30
บริบทสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย .....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 .....	49
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 .....	53
บทที่ 4 ผลการวิจัย .....	58
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 .....	59
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 .....	70
บทที่ 5 บทสรุป.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผลการวิจัย.....	82
ข้อเสนอแนะ .....	86
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	96
ประวัติผู้วิจัย .....	113

## สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล .....	29
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 .....	49
ตาราง 3 แสดงวัน และเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ .....	57
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม .....	59
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม .....	61
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล .....	62
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล .....	64
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน บูรณาการดิจิทัล .....	66
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล .....	68
ตาราง 10 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล .....	76

ตาราง 11 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล .....77

ตาราง 12 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล.....78

ตาราง 13 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล .....79



## สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย .....48



# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมากขึ้น ทุกคนอาศัยอยู่ท่ามกลางความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล มีเทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย โลกในยุคดิจิทัลนี้ การใช้ชีวิตของทุกคนอยู่บนความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตและสร้างความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ในทางกลับกันเทคโนโลยีดิจิทัลกลับมาทำให้มีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือแม้แต่เสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายดิจิทัลอย่างง่ายดาย โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์โดยเฉพาะเยาวชนในวัยเรียน ซึ่งเกิดและเติบโตในยุคดิจิทัลสามารถพัฒนาทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็วเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลกลุ่มอื่น แต่การใช้งานที่ปราศจากการแนะนำหรือการสร้างความรู้ความเข้าใจอาจนำไปสู่ปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและถูกต้อง (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2558)

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดการศึกษา จะทำให้ผู้เรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่กว้างใหญ่ มีความรู้มากมายให้ศึกษาเรียนรู้สามารถศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่างๆได้ด้วยตนเองอย่างง่าย แต่การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกต้องนั้นจะต้องอาศัยผู้สอนที่เข้าใจและมีความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเช่นกัน (दारूररररर ธรवलการ, 2564 น.10) ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครูไม่ใช่สิ่งที่ครูควรรู้ แต่เป็นสิ่งที่ครูต้องรู้เพื่อสามารถเท่าทันผู้เรียนยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยเนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนสามารถ เข้าใจ นำไปใช้และสร้างความรู้ใหม่ ให้เกิดการพัฒนาและเจริญรุ่งเรืองที่เกิดขึ้นได้ในสังคม ในส่วนของการเรียนรู้แบบผสมผสาน เทคโนโลยีทักษะความฉลาดทางดิจิทัลที่ครูควรมีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดจนบ่มเพาะสมรรถนะด้านดิจิทัลที่จำเป็นให้กับนักเรียน ให้สามารถใช้ประโยชน์จากดิจิทัลได้อย่างเท่าทันปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ ซึ่งภาวะผู้นำที่มีความสำคัญและสอดคล้องกับการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีนั้นคือ ภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งเป็นรูปแบบพฤติกรรมในการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีมุ่งเน้นให้เกิดการเข้าถึงและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน มีการจัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัยและเพียงพอต่อการใช้งาน เพื่อสร้างโอกาส

ในการเข้าถึงเทคโนโลยี พร้อมทั้งส่งเสริม อำนวยความสะดวก ผลักดัน และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติเรียนและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองให้พร้อมรับความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอยู่เสมอ

ภาวะผู้นำดิจิทัล คือ ความสามารถและทักษะในการแสดงออกแบบมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลในการ สนับสนุนทรัพยากร ส่งเสริมการทำงานที่จะทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ร่วมมือกันทำงาน โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบททางการศึกษา (จิราภรณ์ ปกรณ์, 2564) ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลที่จำเป็น ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการสื่อสาร อย่างรอบด้าน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม ดังนั้นภาวะผู้นำดิจิทัลจึงเป็น ความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงทั้งพฤติกรรมผู้บริโภค และวิธีการทำงานของมนุษย์ไปอย่างสิ้นเชิง ภาวะผู้นำดิจิทัลจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของครู ในยุคปัจจุบัน เนื่องจากจะเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางปฏิบัติ และวัฒนธรรม ของโรงเรียน ผู้นำดิจิทัลจะเป็นตัวแทนของแนวคิดและวิธีปฏิบัติใหม่ ๆ โดยใช้การสื่อสารทางโซเชียล มีเดียในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน (ไวยวิทย์ มุลทรัพย์, 2565)

จากความสำคัญดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล กลายเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ ในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีของครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนการสอน สามารถทำให้นักเรียนได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารมากมาย เกิดทักษะ การใช้เทคโนโลยีมีความพร้อมที่จะก้าวสู่การเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ตลอดจนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้ให้ความสำคัญในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล โดยมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตรเขต และกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยมีแนวทางยกระดับ ดังนี้ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัยสูง มีระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ใช้เป็น เครื่องมือในการพัฒนาทักษะ ด้านการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) แก่ผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาปรับปรุงพัฒนา ห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน สนับสนุน อุปกรณ์ดิจิทัลสำหรับผู้เรียนในทุกๆระดับตั้งแต่ ประถมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อย่างเหมาะสม สนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัลและพัฒนาทักษะการสอนทักษะดิจิทัลสำหรับครู



อย่างเหมาะสมเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอนทางไกล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ (แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 5 ปี พ.ศ.2566–2570 สพป.พิจิตรเขต1) โดยทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ และยังมีการจัดอบรมมอบความรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในสถานศึกษาสำหรับงานต่าง ๆ จากการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self assessment report) ปีการศึกษา 2565 ของกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า จุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเรื่องของการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 นำไปใช้เป็นทางเลือกในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของข้าราชการครูในสังกัดต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

### ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ และการพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญก้าวหน้า



### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยแบ่งขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1** การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

#### ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล
2. ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล
4. ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล

#### ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 930 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2566)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 274 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละอำเภอ

#### ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

**ขั้นตอนที่ 2** การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

#### ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้านในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

### ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านเทคโนโลยี โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีทางการศึกษามีตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต

2. ผู้บริหารการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษาหรือเทียบเท่า มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่ารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษาหรือเทียบเท่า มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษประสบการณ์การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีผลงานและความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีทางการศึกษา

4. ศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี มีความรู้ ผลงานและความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือเป็นผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

5. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครูชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์ในการสอน ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือมีผลงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีทางการศึกษา

### ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

## นิยามศัพท์เฉพาะ

**1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู** หมายถึง พฤติกรรมของครูในการเลือกใช้เทคโนโลยีทรัพยากรดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดการองค์กร สถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สนับสนุนทรัพยากรและส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี มีความรู้และรู้เท่าทันสื่ออยู่เสมอ

**1.1 ความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล** หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี และอุปกรณ์ดิจิทัล ต่างๆ ในการเชื่อมต่อสู่อินเทอร์เน็ต เพื่อสืบค้น รวบรวม ประมวลผล จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม มีทักษะในการสร้างสื่อและนวัตกรรมใหม่ ๆ มีทักษะในการป้องกันข้อมูลของตนเองและผู้อื่น มีจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ มีความเข้าใจสามารถเลือกทำในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดผลในเชิงลบ และใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย

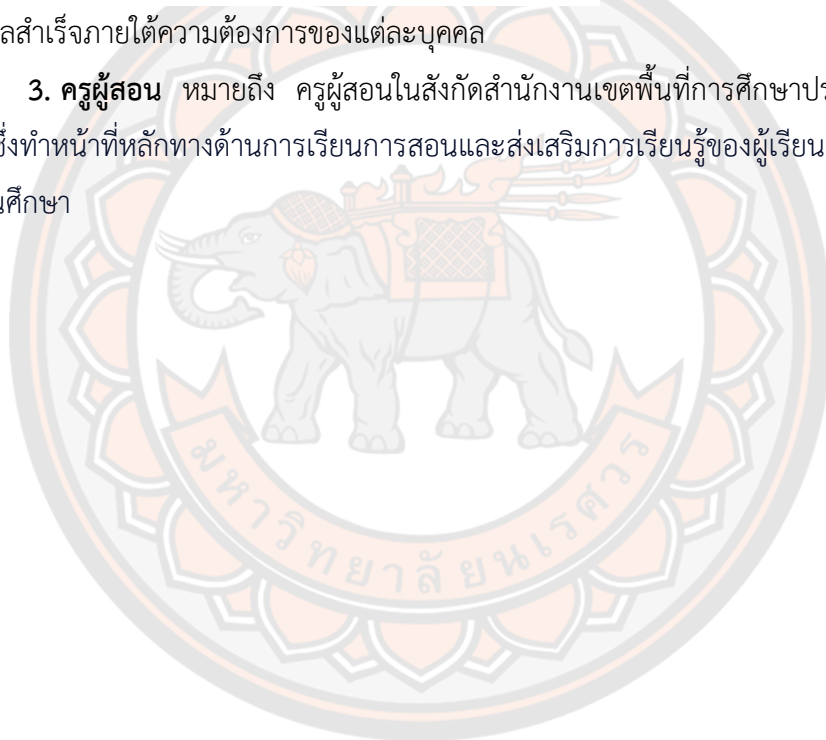
**1.2 การสื่อสารทางดิจิทัล** หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน และการกระทำ สามารถสื่อสารให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน สื่อสารอย่างตรงประเด็น ตรงไปตรงมา ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ใช้ข้อความชัดเจน มีทัศนคติเชิงบวกต่อตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารดิจิทัล ใช้ข้อความที่ชัดเจนในการมอบหมายงานผ่านดิจิทัล นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารอย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

**1.3 การจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล** หมายถึง ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล โดยนำความรู้เนื้อหาดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์ สามารถอัปเดตสื่อการสอนผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ดิจิทัล พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผลิตรายการนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน นำไปสู่การวัดประเมินผลโดยการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนแต่ละบุคคลแล้วเชื่อมสู่ข้อสรุปเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้

**1.4 การบริหารทรัพยากรดิจิทัล** หมายถึง ความสามารถของครูในการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย มีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการทำงาน มีความรู้พื้นฐานในการใช้สื่อดิจิทัลในการเรียนการสอน โดยเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์เหมาะสมกับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่อนวัตกรรมดิจิทัลอย่างมีจรรยาบรรณ สามารถสืบค้นข้อมูลดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลดิจิทัล มีแหล่งทรัพยากรความรู้สำหรับการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

**2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ** หมายถึง ข้อมูลที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการ หลักการ ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม นำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จภายใต้ความต้องการของแต่ละบุคคล

**3. ครูผู้สอน** หมายถึง ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา



## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
  - 1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
  - 1.2 คุณลักษณะของผู้นำ
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล
  - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล
  - 2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล
  - 2.3 องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล
3. แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางและการพัฒนาภาวะผู้นำ
  - 3.1 ความหมายของแนวทางการพัฒนา
  - 3.2 ความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำ
  - 3.3 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
  - 4.1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
  - 4.2 นโยบายด้านการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

## แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ

### ความหมายของภาวะผู้นำ

การศึกษาความหมายของภาวะผู้นำ ได้มีนักวิชาการทางการบริหารหลายท่านให้ความหมายไว้ในลักษณะต่าง ๆ ตามมุมมองหลายด้าน ดังนี้

ณรงค์ศักดิ์ ะโร (2559, น.18) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความเป็นผู้นำองค์การ ย่อมต้องการผู้นำ ผู้นำปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบริหารงาน บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหรือบริหาร คือ ผู้บัญชาของหน่วยงานมีหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานทั้งหมดของหน่วยงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้นำใน สถานศึกษานั้น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา

ธนเสถียร ภารดีรุจิรา (2559, น.9) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใด บุคคลหนึ่งใช้อำนาจในการโน้มน้าวใจให้บุคคลปฏิบัติตามความคิดเห็นและความต้องการของตนเอง ด้วยความเต็มใจและยินดีที่จะให้ความร่วมมือเพื่อจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่กำหนดไว้

เอมอร จันทบุลย์ (2560, น.13) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของการ มีอิทธิพล ในการโน้มน้าวผู้อื่นหรือกลุ่มให้เห็นพ้องและ อำนวยบุคคลหรือกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

นฤมล สุวรรณรงค์ (2564, น.40) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำ ในการโน้มน้าวจิตใจของผู้ตามให้ปฏิบัติตามจนนำไปสู่การบรรลุ เป้าหมายขององค์การ

กันตชาติ กุดนอก (2565, น.28) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของผู้นำ ในการใช้ศิลปะความสามารถของบุคคลในการใช้กระบวนการ ต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือขององค์การ สามารถกระตุ้นและจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม เกิดแรงบันดาลใจอย่างมีเหตุผล เห็นด้วยกับ เป้าหมาย ขององค์การ และผู้ตามพยายามหาหนทางลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์

พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565, น.11) กล่าวว่า ภาวะผู้นำจะมีลักษณะเด่นที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อองค์การเป็นผู้นำที่ไม่ใช่แรงจูงใจทางวัตถุ เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือผู้ตาม แต่พยายามทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำมีความหมายเชิงคุณค่าสร้างความเข้าใจและความรู้สึกร่วมของผู้ตาม ผู้นำจะเน้นที่ความมีประสิทธิภาพของงาน

รุจากรณ์ ลักษณะดี (2565, น.23) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การกระทำหรือการแสดง พฤติกรรมของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นและผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีพฤติกรรมที่คล้อยตามหรือยอมรับ สามารถชักนำ กระตุ้น จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคคลหรือสมาชิกในองค์การร่วมกันปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จ และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้



วสันต์ ศักดาศักดิ์ (2565, น.28) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ลักษณะที่ แสดงออกทาง พฤติกรรม ที่ประกอบด้วย “ศาสตร์” การมีความรู้ ความสามารถเชิงปัญญา และ “ศิลป์” ทักษะในการเป็นผู้นำไม่ว่าจะเป็นทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทักษะการพูดโน้มน้าวใจ ทักษะการ ติดต่อประสานงาน ทักษะการตัดสินใจ และทัศนคติในฐานะผู้นำของกลุ่ม เพื่อสร้างอิทธิพล ต่อบุคคล อื่น ผ่านกระบวนการที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อื่นร่วมมือร่วมแรงกันทำงานด้วย ความสมัครใจ ตระหนักและกระตือรือร้นเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ร่วมกัน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้ที่มีความรู้ความสามารถโน้มน้าวใจผู้อื่น สามารถกระตุ้นและจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สำเร็จ และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

### คุณลักษณะของผู้นำ

Marshall (1995) กล่าวว่า คุณลักษณะความเป็นผู้นำมี 6 ประการ ได้แก่

1. คุณลักษณะทางกาย ต้องเป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรง มีความสง่างาม
2. ภูมิหลังทางสังคมได้แก่ การมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับทางสังคมอยู่ใน สภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี
3. สติปัญญา เป็นผู้มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจที่ดีมีทักษะในการสื่อความหมาย และการพูดที่ดี
4. บุคลิกภาพ ต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น ตั้งตัวอยู่เสมอ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจริยธรรมและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้นำควรมีความปรารถนาที่จะทำที่ดีที่สุด มีความรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
6. ลักษณะทางสังคม จะต้องเป็นผู้ที่มีความปรารถนาที่จะร่วมมือกับผู้อื่น มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่นๆ เข้าสังคมได้เก่ง มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม

Robinson (2019) กล่าวว่า ภาวะผู้นำในอนาคต ซึ่งเป็นยุคแห่งความเปลี่ยนแปลง มีความซับซ้อนสับสนของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่สามารถคาดการณ์หรือควบคุมนั้น คุณลักษณะ ภาวะผู้นำเพื่อความเป็นเลิศ สามารถแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้สำเร็จ มีคุณลักษณะ 4 กลุ่มดังนี้

1. คุณลักษณะเชิงกลยุทธ์
2. คุณลักษณะการวิเคราะห์
3. คุณลักษณะจินตนาการ
4. คุณลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ธนเสฏฐ์ ภารดีรุจิรา (2559, น.14) กล่าวว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อผู้บริหารทุกระดับเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวที่แสดงออกบนภาวะผู้นำและความรับผิดชอบทางการบริหาร บุคคลที่จะเป็นผู้นำต้องมีลักษณะเด่นทางกายภาพและบุคลิกภาพ สามารถควบคุมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายของหน่วยงาน

ธีระ รุญเจริญ (2562) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในยุคนี้ เพื่อส่งเสริมให้การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล และการเรียนรู้สู่เป้าหมายของความสำเร็จ ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ ICT
2. พัฒนาตนเองให้สามารถใช้ ICT
3. มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศการใช้ ICT
4. สนับสนุน จูงใจให้ทุกคน ครู นักเรียนใช้ ICT

พรพิมล แก้วอ่อน (2564, น.27) กล่าวว่า ลักษณะคุณสมบัติของผู้นำที่ดีนั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและเป็นมรรควิธีหรือเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาของผู้นำ ปัญหาของผู้ใต้บังคับปกครอง ปัญหาวัฒนธรรมขององค์กร ปัญหาการบริหารและปัญหาจากสภาพแวดล้อมอื่นๆ และยังเป็นปัจจัยให้ผู้นำมีสัมพันธภาพกับมวลชนได้อย่างองอาจและทำให้มวลชนยอมรับเลือกให้มาดำรงตำแหน่งซึ่งจะเป็นผลให้แสดงบทบาทและหน้าที่ได้อย่างชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ จริยธรรมของผู้นำสามารถนำพาองค์กรก้าวพ้นปัญหา และพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565, น.15-16) กล่าวว่า คุณลักษณะของภาวะผู้นำ จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงพฤติกรรมของผู้บริหารและผู้นำที่มีคุณภาพและนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งได้แก่ มีบุคลิกภาพด้านร่างกายดี ด้านจิตใจดี ด้านสังคมดี คือ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือสังคม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน มีคุณลักษณะด้านวิชาการ มีด้านประสบการณ์ของ ผู้บริหาร คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้บริหาร คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความเชื่อมั่นและความเคารพในความคิดเห็นของตนและผู้อื่น มีความรอบรู้ความสามารถในงานที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความคิดริเริ่มด้วย มีความเสียสละ มีความกระตือรือร้นและเข้าสังคมได้ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าในการตัดสินใจ มีความสมานไมตรีและสร้างสามัคคีกับผู้ร่วมงานมีดุลยพินิจมั่นคงและรอบคอบ มีความจงรักภักดีต่องานและผู้ร่วมงาน มีความเป็นผู้นำ มีبارมี การคล้อย การกระตุ้นการใช้ปัญญา การมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะให้การจูงใจให้ผู้ตามเกิดการเพิ่มความพยายามในการทำงานมากขึ้นกว่าปกติ



สรุปได้ว่า ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี มีคุณธรรม และจริยธรรมเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์กร

### ภาวะผู้นำของครู

Bush (2019) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครูมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำของครูมีความเกี่ยวข้องกับเพื่อนครูและบทบาทหน้าที่ในสถานศึกษาที่มากกว่าแค่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การส่งเสริมภาวะผู้นำครูจะช่วยสร้างเสริมศักยภาพและความสามารถของครูเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครูให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งบุคคลสำคัญที่จะช่วยดูแลและพัฒนาให้ครูมีภาวะผู้นำครูได้ความสำเร็จคือ หัวหน้าครูหรือผู้นำอาวุโสในสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น.3) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership) หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษาก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

ฐปนีย์ นารี (2561, น.35) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครูเป็นการกระทำของครูที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้และการทำหน้าที่เป็น เช่น ตัวการเปลี่ยนแปลงในห้องเรียนในโรงเรียน ภาวะผู้นำของครูมีความสำคัญต่อการเติบโตและวิวัฒนาการการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำการเรียนการสอนเพื่อบรรลุประสงค์หรือเป้าหมาย

สร้อยสุตา กรีน (2563, น.18) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครูเป็นพฤติกรรมของครูในการแสดงออกเกิดจากการเปลี่ยนแปลงการทำงานโดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยเกิดจากทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ไม่มีการใช้อิทธิพลของฝ่ายบริหารเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นที่ความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

คมศิลป์ ประสงค์สุข (2564, น.13) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครู หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของครูถึงความสามารถในการปฏิบัติตนเพื่อ เพื่อนคน และงานของครู ด้วยการมีสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ปราศจากการสั่งการ ชักนำ หรือจูงใจจากผู้บริหาร

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของครู หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะและพฤติกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกันมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันทั้งในและนอกห้องเรียน โดยการเสวนา ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

## แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัล

### ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล

ศศิวิมล ม่วงกล้า (2562) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการเป็นผู้นำองค์กรดิจิทัลในมิติของการทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการทีมที่มีคุณภาพ การตัดสินใจที่มีคุณภาพ การสื่อสาร จูงใจและเจรจาต่อรอง การกระตุ้นการเรียนรู้และการเป็นแบบอย่าง

ชุตีรัตน์ กาญจนธงชัย (2562) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง การแสดงออกของผู้นำโดยสังเกตได้จากพฤติกรรมความสามารถในการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นและจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความรู้ความสามารถด้านดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร โดยการกำหนดภาพอนาคตองค์กรอย่างชัดเจน ด้วยการสนับสนุนร่วมมือของบุคลากร มีการนำดิจิทัลเข้าไปใช้ในการทำงาน สนับสนุนทรัพยากรดิจิทัลและส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีการสื่อสารด้วยวิธีการดิจิทัล รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลระหว่างองค์กรอย่างสร้างสรรค์และมีจริยธรรมเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรได้อย่างเหมาะสม

จิราภรณ์ ปกรณ์ (2564, น.31) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง ความสามารถและทักษะในการแสดงออกแบบมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ในการสนับสนุนทรัพยากร ส่งเสริมการทำงานที่จะทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาร่วมมือกันทำงาน โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบททางการศึกษา

Bawden (2001) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการอ่านและประมวลผลการสารสนเทศในรูปแบบของไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) หรือมัลติมีเดีย (Multimedia) ที่สามารถนำไปใช้งานได้

American Library Association (2012) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นความสามารถในการใช้สารสนเทศและใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อค้นหา ประเมิน สร้าง และสื่อสารสารสนเทศดิจิทัล เป็นความสามารถที่จำเป็นต้องมีทั้งความรู้ ความเข้าใจและทักษะทางเทคนิค

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึงความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีทรัพยากรดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สนับสนุนทรัพยากรและส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี มีความรู้และรู้เท่าทันสื่ออยู่เสมอ

### ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล

ดาวรรุวรรณ ฤวิลาการ (2564, น.137) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล ดังนี้ ภาวะผู้นำดิจิทัลมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเนื่องจากเป็นกระบวนการหรือพฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความตระหนักถึงความรู้ความเข้าใจ (Understand) ประเมิน (Evaluate) การจัดการ(Manage) และใช้(Use) สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถประเมินและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวล้ำทางดิจิทัล

Bawden (2001) กล่าวว่า เมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำของครู การเรียนรู้ของผู้เรียน ชุมชน สังคม และกิจกรรมการทำงาน ทุกคนต้องมีความรู้ดิจิทัล เพื่อใช้เป็นประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ดังนั้น การที่ผู้นำจะสามารถบริหารจัดการองค์กรได้ต้อง ตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล ภายใต้ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลต้องมีความรู้ ที่หลากหลายของทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งทักษะเหล่านี้อยู่ภายใต้การรู้สื่อ (Media Literacy) การรู้เทคโนโลยี (Technology Literacy) การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็นสื่อสาร (Communication Literacy) และการรู้สังคม (Social Literacy) โดยแต่ละทักษะมีรายละเอียดดังนี้

1. การรู้สื่อ (Media Literacy) คือ การรู้สื่อสะท้อนความสามารถของผู้เรียน เกี่ยวกับการเข้าถึง การวิเคราะห์ และการผลิตสื่อผ่านความเข้าใจและการตระหนักเกี่ยวกับ สามารถใช้ในการสื่อสารความคิดของเราเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การรู้เทคโนโลยี คือ มีความชำนาญในด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางดิจิทัล ซึ่งมีความครอบคลุมจากทักษะทางคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานไปสู่ทักษะขั้นสูง
3. การรู้สารสนเทศ คือ ความสามารถในการประเมินว่าผู้เรียนต้องการสารสนเทศแบบใด การรู้วิธีการค้นหาสารสนเทศออนไลน์ การรู้วิธีการประเมินผลและการใช้สารสนเทศที่สืบค้นได้ สารสนเทศถูกพัฒนาเพื่อการใช้ห้องสมุดอีกทั้งยังสามารถเข้าได้ต่กับยุคดิจิทัลซึ่งเป็นยุคที่มีข้อมูลข่าวสารสารสนเทศออนไลน์มหาศาลและไม่ได้มีการกลั่นกรอง ดังนั้นภาวะผู้นำดิจิทัลจะต้องรู้วิธีคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เกี่ยวกับแหล่งที่มาและเนื้อหาที่เป็นสิ่งจำเป็น
4. การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น คือ การสะท้อนความสามารถของผู้เรียนที่เกี่ยวกับความเข้าใจ การวิเคราะห์การเรียนรู้ การแปลความหมายสิ่งที่เห็น การแสดงความคิดเห็นและความสามารถในการใช้สิ่งที่เห็นในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงการผลิตสื่อ ข้อความภาพ ไม่ว่าจะผ่านวัตถุ การกระทำหรือสัญลักษณ์ การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็นจำเป็นสำหรับการเรียนรู้และการสื่อสารในสังคมยุคใหม่

5. การรู้การสื่อสาร คือ การสื่อสารเป็นรากฐานสำหรับการคิด การจัดการและการเชื่อมต่อกับคนอื่น ๆ ในสังคม เช่น เพลง วิดีโอ ฐานข้อมูลออนไลน์และสื่ออื่น ๆ และยังจำเป็นต้องรู้วิธีการใช้แหล่งสารสนเทศเหล่านั้นเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้

6. การรู้สังคม คือ การมีวัฒนธรรมแบบการมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำดิจิทัลต้องรู้วิธีการใช้แหล่งสารสนเทศเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้

สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2559) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลที่ควรรู้ดิจิทัล สามารถแบ่งเป็นส่วนสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. การใช้ (House & Mitchell,1977) หมายถึง ทักษะมวลรวมในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่หลากหลายตั้งแต่พื้นฐาน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นในการประมวลผลคำ (Word Processor) เว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) ไปถึงเทคนิคขั้นสูงสำหรับการเข้าถึงและใช้ความรู้ เช่น การใช้โปรแกรมค้นหา (Search Engine) รวมถึงเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น คลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing)

2. การเข้าใจ (Understand) เป็นทักษะที่ช่วยให้เกิดการคิด วิเคราะห์ ประเมินผล สังเคราะห์ สื่อดิจิทัลจึงทำให้เข้าใจถึงบริบทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา จัดว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องเร่งสอนเด็กให้เร็วที่สุด เท่าที่พวกเขาจะเข้าสู่โลกออนไลน์ รวมถึงการตระหนักว่าเทคโนโลยีเครือข่ายมีผลกระทบต่อพฤติกรรมและมุมมองของผู้เรียน มีผลกระทบต่อความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับโลกรอบตัวผู้เรียนอย่างไร การเข้าใจนั้นช่วยเตรียมผู้เรียนสำหรับเศรษฐกิจฐานความรู้ การพัฒนาทักษะการจัดการสารสนเทศเพื่อค้นหา ประเมิน และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการสื่อสาร ประสานงานร่วมมือ และแก้ไขปัญหา

3. การสร้างสรรค์ (Create) หมายถึงทักษะในการผลิตหรือสร้างเนื้อหาผ่านเทคโนโลยีที่หลากหลายอย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ การสื่อสารโดยใช้ความหลากหลายของสื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือ โดยคำนึงถึงจริยธรรมการปฏิบัติทางสังคมและการสะท้อนสิ่งที่ฝังอยู่ในการเรียนรู้และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ภาพ วิดีโอ เสียง ตลอดจนความสามารถในการมีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยี

### **องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล**

ชุตีรัตน์ กาญจนธนชัย (2562, น.33) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล มี 4 องค์ประกอบดังนี้

1. ความร่วมมือ (Collaboration) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่ แสดงออกถึงการร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างเปิดเผย มีการเผยแพร่ข่าวสารในแบบดิจิทัลเพื่อนำไปใช้ในการทำงาน มีความรับผิดชอบการทำงานด้วยความเต็มใจ มีร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและนำปัญหามาใช้เป็นแนวทางด้านกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน สังเกตได้จากตัวบ่งชี้ดังนี้



1.1 แบ่งปันข้อมูล เป็นพฤติกรรมของผู้นำโดยแบ่งปันข้อมูลข่าวสารแบบออนไลน์และออฟไลน์ แบ่งปันข้อมูลดิจิทัลภายในและภายนอกองค์กร สร้างความร่วมมือในการแบ่งปันข้อมูล ใช้ข้อมูลดิจิทัลในการปรับปรุงการทำงาน

1.2 ความรับผิดชอบ เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ปฏิบัติงานด้วยความพยายามเอาใจใส่ ไม่ละเลยทอดทิ้งงาน ยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง พร้อมปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้น

1.3 การแก้ปัญหา เป็นพฤติกรรมของผู้นำบริหารที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา มองภาพรวมของปัญหาเพื่อจับประเด็นปัญหา ระดมสมองของทีมงานในการแก้ไขปัญหา มีวิธีการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว

2. ความรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจในดิจิทัล เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกดิจิทัล มีการใช้ดิจิทัลในการจัดการศึกษา มีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสม รวมไปถึงการประมวลผลข้อมูลสารสนเทศในโลกดิจิทัล สามารถระบุได้ว่า ข้อมูลสารสนเทศใดที่เชื่อถือได้ มีความรู้ในด้านจริยธรรม กฎหมาย มารยาทและการใช้ดิจิทัล สังเกตได้จากตัวบ่งชี้ดังนี้

2.1 เข้าใจดิจิทัล โดยเข้าใจบริบทของโลกดิจิทัล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล ส่งเสริมผู้ร่วมงานให้เข้าใจดิจิทัล รู้กฎหมายดิจิทัล ใช้ดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม

2.2 การใช้ดิจิทัล โดยใช้ดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการบริหารงาน ใช้ดิจิทัลในการสื่อสารสั่งการ ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อกระตุ้นความสนใจ ใช้สื่อดิจิทัลติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงาน

2.3 การรู้สารสนเทศ เป็นพฤติกรรมของผู้นำ โดยเข้าถึงข้อมูลสืบค้นแบบดิจิทัล และประเมินผลข้อมูลนั้นได้ คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้สารสนเทศ ใช้สารสนเทศในการตัดสินใจ จัดการสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมพัฒนาแหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล

3. วิสัยทัศน์ดิจิทัล (Vision) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีทักษะในการวางแผนอนาคตขององค์กรในด้านดิจิทัล มีการรวบรวมข้อมูลทรัพยากรเพื่อใช้ในการสร้างวิสัยทัศน์ มีการเผยแพร่วิสัยทัศน์ผ่านดิจิทัลและร่วมกันนำวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิกในองค์กรลงสู่การปฏิบัติ สังเกตได้จากตัวบ่งชี้ดังนี้

3.1 สร้างวิสัยทัศน์ดิจิทัล ตระหนักถึงศักยภาพขององค์กร รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดภาพอนาคตขององค์กรอย่างชัดเจน สร้างภาพอนาคตดิจิทัลกับผู้ร่วมงาน มีมุมมองภาพอนาคตดิจิทัล

3.2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์ดิจิทัล สามารถเผยแพร่วิสัยทัศน์ดิจิทัล สร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในวิสัยทัศน์ดิจิทัล ทำให้สมาชิกยอมรับในวิสัยทัศน์ดิจิทัลและสนใจสมาชิกในการเผยแพร่วิสัยทัศน์

3.3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ดิจิทัล นำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ไปสู่เป้าหมายและนโยบายแผนงานโครงการ สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิสัยทัศน์ และติดตามประเมินผลวิสัยทัศน์

4. การสื่อสาร (Communication) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถในการสื่อสารในรูปแบบวจนภาษาและอวจนภาษา มีความสามารถในการใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสื่อสารจูงใจผู้อื่นให้ทำงานด้วยทักษะการสื่อสารอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย มีทัศนคติและบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดีในการสื่อสาร สังเกตได้จากตัวบ่งชี้ดังนี้

4.1 ทักษะการสื่อสาร คือ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน และการกระทำสามารถสื่อสารให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน นำสื่อดิจิทัลมาใช้สื่อสารอย่างเหตุผลและสื่อสารจูงใจผู้อื่นไปสู่การปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสาร

4.2 ทัศนคติในการสื่อสาร คือ ทัศนคติเชิงบวกต่อตนเองและผู้สื่อสาร ทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารดิจิทัล ทัศนคติต่อเรื่องที่สื่อสาร การสื่อสารทางบวกทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการสื่อสารและเห็นประโยชน์ของการสื่อสาร

4.3 ชัดเจนในการสื่อสาร คือ สื่อสารอย่างตรงประเด็น ตรงไปตรงมา ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ใช้ข้อความชัดเจน ส่งงานผ่านดิจิทัล สามารถทำให้สมาชิกมีความเข้าใจชัดเจนต่อสารที่สื่อออกไปและทบทวนสารที่สื่อออกไปเพื่อความถูกต้อง

สุชญา โภมลาวณิช และคณะ (2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่าย โดยใช้ สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสารกับนักเรียน และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สังเกตได้จากตัวบ่งชี้ดังนี้

- 1.1 การสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล
- 1.2 การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล
- 1.3 การสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล

2. การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Vision) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการดำเนินงานในสถานศึกษา สามารถสร้างกลยุทธ์การ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาตนเอง และสร้างนวัตกรรม สังเกตได้จากตัวบ่งชี้ดังนี้

- 2.1 การกำหนดนโยบายดิจิทัลร่วมกัน
- 2.2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน
- 2.3 การใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และมีจรรยาบรรณ

3. การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงความสามารถในการค้นหา การประเมิน การใช้ การแบ่งปันและสร้างสรรค์สารสนเทศ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล สร้างนวัตกรรม และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สังเกตได้จากตัวบ่งชี้ดังนี้

- 3.1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล
- 3.2 การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล
- 3.3 การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 3.4 การแบ่งปันข้อมูลผ่านเทคโนโลยี
- 3.5 การสร้างสื่อดิจิทัลมาบูรณาการการเรียน

ดาวรรุวรรณ ถวิลการ (2564, น.188) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. การสื่อสารเชิงดิจิทัล เป็นการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการสื่อสารอย่างทั่วถึงโดยใช้เครือข่ายที่ทันสมัยทั้งเครือข่ายภายในและภายนอกในการผสมผสานช่องทางการสื่อสารหลาย ๆ ช่องทางเพื่อสื่อเนื้อหาเกี่ยวกับองค์กรให้เกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของสถานศึกษาไปในทิศทางและจุดมุ่งหมายเดียวกัน

2. การสร้างวิธีการเรียนรู้ดิจิทัล เป็นกระบวนการที่ผู้นำส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ออกแบบกระบวนการเรียนการสอน ผลิตสื่อนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนนำไปสู่การวัดประเมินผลโดยการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนแต่ละบุคคลแล้วเชื่อมสู่ข้อสรุปเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ต่อไป

3. การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ เป็นแนวทางการปฏิบัติในด้านแนวคิดและตัดสินใจและกล้าปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความเชี่ยวชาญในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับทีมงานในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยการเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาความเป็นมืออาชีพด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

4. การสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล เพื่อก่อการพัฒนาให้เกิดเป็นวิถีปฏิบัติที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อต่อยอดสู่การพัฒนาให้เกิดเป็นองค์กรนวัตกรรม

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต (2564, น.82) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้ความสามารถในการสอน เป็นความสามารถในการเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะและเจตคติ ดังที่ระบุไว้ในจุดประสงค์การสอน มีการฝึกฝนด้านการสอนอยู่เสมอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ต้องมีมาตรฐานของวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานสอนได้ดีสามารถผสมผสานศาสตร์ว่าด้วยการสอนกับศิลปะของการสอน เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการสอนสูงสุด ซึ่งมีองค์ประกอบย่อยดังนี้

- 1.1 มีความรู้และประสบการณ์ในเนื้อหาที่สอนและวิธีการสอน
- 1.2 มีความรอบรู้และเข้าใจบริบทของการเปลี่ยนแปลง
- 1.3 มีความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษา
- 1.4 มีความสามารถในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- 1.5 มีความสามารถในการพัฒนาผู้เรียน
- 1.6 มีความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน
- 1.7 มีความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. การมีทักษะและความรู้ดิจิทัล หมายถึง การมีความชำนาญในการเลือกใช้สารสนเทศ สื่อเทคโนโลยีไอซีที ที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองดิจิทัลซึ่งการมีทักษะและความรู้ดิจิทัล ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยดังต่อไปนี้

- 2.1 มีความรู้ด้านสารสนเทศ
- 2.2 มีความรู้ด้านสื่อ
- 2.3 มีความรู้ด้านไอซีที (ICT)
- 2.4 มีความรู้และทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัล

3. ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม มีองค์ประกอบย่อยดังนี้

- 3.1 การรู้เทคโนโลยีดิจิทัล
- 3.2 ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

4. การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึง เข้าใจ แคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เลือกใช้และประยุกต์ใช้สารสนเทศเทคโนโลยีดิจิทัล ในรูปแบบที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองที่คำนึงถึงสิทธิ



เสรีภาพ มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและมีคุณธรรมจริยธรรมทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้

- 4.1 การเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ
- 4.2 การเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วม
- 4.3 การเป็นพลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมในสังคม

วัชรารัตน์ แสงทิพย์ (2565, น.29) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การบริหารทรัพยากรดิจิทัล หมายถึง ครูต้องมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ผ่านสื่อและครูต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนเทคโนโลยีโดย เลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่อ นวัตกรรมดิจิทัลโดยการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน การบริหารทรัพยากรดิจิทัล มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1.1 มีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน
- 1.2 มีความรู้พื้นฐานในการใช้สื่อดิจิทัลในการสอน
- 1.3 มีการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์
- 1.4 สื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลอย่างมีจรรยาบรรณ
- 1.5 มีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
- 1.6 การสืบค้นอย่างมีวิจารณญาณ ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลดิจิทัล

2. การสอนบูรณาการดิจิทัล หมายถึง การเรียนจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมความสามารถของนักเรียน และการจัดกิจกรรมทางการเรียนตามสภาพการณ์ของบริบททางการศึกษา ยุคใหม่ที่ต้องเตรียมการและสร้างความพร้อมให้บังเกิดขึ้นทั้งกับผู้เรียน ผู้สอน และผู้รับผิดชอบทุกฝ่าย ที่ควรพึงตระหนักและ ให้ความสำคัญ รวมทั้งมีการสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อส่งผลต่อการสร้างประสิทธิภาพสูงสุด ทางการเรียนภายใต้สังคมแห่งโลกยุคดิจิทัล การสอนบูรณาการดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ คือ

- 2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2.2 ใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล
- 2.3 ยอมรับและปรับตัวในยุคดิจิทัล
- 2.4 การบูรณาการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล
- 2.5 ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์

3. การประยุกต์ใช้ดิจิทัล หมายถึง ความเข้าใจนำทักษะการใช้ดิจิทัลมาใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพในเนื้อหาของข้อมูล การพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้ดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการทำงาน สามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในองค์กร นำข้อมูลมาจัดเก็บตรวจสอบเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ เพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนา ซึ่งการประยุกต์ใช้ดิจิทัลมีตัวบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้ คือ

- 3.1 มุ่งมั่นเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้มีทักษะด้านเทคโนโลยี
- 3.2 เข้าใจเครื่องมือดิจิทัลสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์
- 3.3 การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย
- 3.4 นำข้อมูลมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม
- 3.5 การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
- 3.6 ทำงานด้วยดิจิทัลในรูปแบบต่างๆ
- 3.7 ประเมินผลการประยุกต์ใช้เครื่องมือด้านดิจิทัล

4. การสื่อสารดิจิทัล หมายถึง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเข้าถึง และการสื่อสารกันใช้ในการ จัดการวิเคราะห์ประเมินผลข้อมูลเพื่อนำไปสู่การการสร้างความรู้ใหม่และ สื่อสารไปยังผู้อื่นได้ โดย การแบ่งปันข้อมูล ความรู้และความคิดเห็นของบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่น ๆ ซึ่งการสื่อสารดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 8 ตัวบ่งชี้ คือ

- 4.1 การสร้างเครือข่ายออนไลน์
- 4.2 สามารถสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาวิธีการทำงาน
- 4.4 สร้างเครือข่ายและทีมกับผู้เรียน
- 4.5 ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 4.6 ทักษะการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดิจิทัล
- 4.7 การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจ
- 4.8 การให้เกียรติซึ่งกันและกัน

Meister (2010) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลมี 5 องค์ประกอบดังนี้

1. ผู้นำแบบแสดงการทำงานแบบร่วมมือ (Collaborative) และการทำงานที่สร้างเครือข่าย
2. ผู้นำแบบนักพัฒนาคน (Developer of People) มีการให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างตรงไปตรงมาและสร้างสรรค์ให้โอกาสคนในการเรียนรู้และเติบโตในเส้นทางอาชีพ
3. ผู้นำดิจิทัล (Digital Leader) การแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ระบบเทคโนโลยีใหม่ๆในการทำงาน

4. การเป็นพลเมืองโลก (Global Citizen) เป็นความคิดของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

5. การเป็นผู้สามารถคาดการณ์เพื่อสร้างอนาคต (Anticipates and Builds for the Future)

Eric (2013) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความเรียบง่ายและให้ความสำคัญในสิ่งที่ทำ (Simple)
2. ความจริง (True) ต้องรักความจริง
3. การกระทำ (Act)
4. เป้าหมายและวิสัยทัศน์ (Map)

Kaganer, Sieber and Zamora (2014) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. พัฒนาคความคล่องทางดิจิทัล เป็นการยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเข้าสู่โลกดิจิทัล ตระหนักถึงความจำเป็น ความคล่องทางดิจิทัล และการบูรณาการความคิดเชิงดิจิทัลเข้าสู่การจัดการในชีวิตประจำวันพัฒนาขีดความสามารถใหม่ เป็นการกระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล เพราะยังมีคนงานมีความสามารถทางดิจิทัลมากขึ้นเท่าไร ก็ยังมีส่วนร่วมเพิ่มพูนศักยภาพในการสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่า

2. เต็มใจที่จะทดลอง เป็นการใช้เครื่องมือโซเซียลมีเดียแบบเรียลไทม์ เช่น ทวิตเตอร์ ความรวดเร็วจะเป็นวิธีการสำคัญในการรับข้อมูลเชิงลึกทันทีในการพัฒนาความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็ว พร้อมรับรู้อารมณ์ สาธารณะ เพื่อรักษาฐานผู้รับบริการและเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้รับบริการ

3. ทำความเข้าใจว่าเทคโนโลยีกำลังเปลี่ยนแปลงสังคมและมีผลกระทบต่อองค์กรอย่างไร ผู้นำดิจิทัลต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง (พฤติกรรม เศรษฐกิจ สังคม) เทคโนโลยีที่กำลังสร้าง เช่น โทรศัพท์มือถือเครือข่ายสังคม Cloud ข้อมูลขนาดใหญ่ ผู้นำจะต้องเพิ่มความเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานที่สำคัญเหล่านี้เป็นผลกระทบทางการศึกษาในระดับองค์กรและบุคคล

4. ส่งเสริมสภาพแวดล้อมแบบรวมพลัง ฝ่ายไอทีไม่สามารถแยกออกจากกันได้อีกต่อไปและไม่ถือว่าเทคโนโลยีเป็นพื้นที่แบบแยกอิสระได้ จะเห็นได้ว่าดิจิทัลแทรกซึมทั้งองค์กรและบุคคล ส่งผลต่อทุกขั้นตอนในห่วงโซ่ของคุณค่าในลักษณะเดียวกับผู้ที่บังคับบัญชาสามารถควบคุมบังคับได้ เขาจะสามารถรู้ได้ว่าเทคโนโลยีจะผลกระทบต่อกลยุทธ์ทางการศึกษาขององค์กรอย่างไร นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศยังเป็นหัวใจหลักในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับผู้ได้บังคับบัญชาและบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ทางการศึกษาใช้ข้อมูลไม่ใช่แค่เทคโนโลยีเท่านั้น บางทีข้อมูลที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในการตัดแบ่งดิจิทัล เกี่ยวข้องกับปัญหาของข้อมูลขนาดใหญ่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยน

ข้อมูลขนาดใหญ่ลงในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร ควรอยู่ด้านบนของวาระการประชุมผู้บริหารทุกคน แต่ก็ควรพิจารณาวิธีการใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลด้วย

Contributor (2017) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลมี 11 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความน่าหลงใหล (Passionate)
2. เสียสละ (Selfless)
3. สร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational)
4. เล่นเป็นทีม (Team Player) การมีส่วนร่วมของทีมงานในการทำงาน
5. ผู้บรรยาย (Storyteller) การแบ่งปันเรื่องราวให้กับสมาชิก
6. โปร่งใส (Transparent) เพื่อสร้างความไว้วางใจ
7. เกี่ยวข้องเชื่อมโยง (Connected) การมีส่วนร่วมของบุคคลและพนักงาน
8. สื่อสารให้มาก (Over Communicator)
9. มองในแง่ดี (Optimistic)
10. ว่องไว (Agile) ผู้นำจะต้องคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนธุรกิจ
11. มีความสุข (Happy) สร้างวัฒนธรรมที่เพิ่มความสุขของพนักงาน

Tran (2017) ได้นำเสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ไว้ว่าประกอบด้วย

5 องค์ประกอบ ที่สำคัญ คือ

1. ความรู้ทางดิจิทัล ผู้นำดิจิทัลต้องมีความรู้ทางดิจิทัล การรู้ดิจิทัลเป็น ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อค้นหาประเมินสร้างและสื่อสาร ข้อมูล โดยต้องใช้ทั้งความรู้ ความเข้าใจและทักษะทางเทคนิค ดังนั้นความรู้ทางดิจิทัลจึงครอบคลุม มากกว่าความรู้ด้านเทคนิค ผู้นำดิจิทัล ต้องมีสิ่งที่เรียกว่า “ดีเอ็นเอดิจิทัล” ผู้นำจำเป็นต้องเข้าใจและซาบซึ้ง ในบทบาทของเทคโนโลยี บทบาท ในชีวิตประจำวันและอาชีพ การทำงานร่วมกัน เป็นทีม นวัตกรรม และการแบ่งปันความรู้

2. มีวิสัยทัศน์ หนึ่งในสิ่งที่ผู้นำประสบความสำเร็จมีเหมือนกัน คือ มีวิสัยทัศน์ และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นเชื่อในวิสัยทัศน์ ซึ่งหมายความว่า ผู้นำดิจิทัลต้องเป็น นักเล่าเรื่องที่ยอดเยี่ยม เนื่องจากมีเรื่องราว มีอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งช่วยให้ผู้นำดิจิทัลเชื่อมต่อ และกระตุ้นผู้เรียน การแบ่งปันวิสัยทัศน์และความเชื่อช่วยให้เขาได้รับผู้เข้ามาก่อนในขณะที่ให้เวลา มากพอที่จะทำให้พวกเขาคุ้นเคยกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ

3. ทดลองและพัฒนา ไม่ควรกลัวที่จะเสี่ยงหรือล้มเหลว สร้างสภาพแวดล้อมที่ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีการเปลี่ยนวิธีการจัดการ โครงสร้างการทำงานแบบเดิมที่มีการแบ่ง อย่างเข้มงวดระหว่างหัวหน้าและลูกน้องมักจะเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

4. ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นสื่อกลางระหว่าง “ผู้อพยพ ดิจิทัล” (ผู้ที่ไม่ได้เติบโตจากอินเทอร์เน็ตและสื่อใหม่ๆ) และ “ชาวพื้นเมืองดิจิทัล” (ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีใหม่) เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนเป็นองค์กรดิจิทัล ค้นหากลยุทธ์เพื่อลดช่องว่างดิจิทัลและเพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนในองค์กรได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงวิธีการที่เป็นไปได้ อาจเป็นการให้คำปรึกษา เป็นพี่เลี้ยงดิจิทัลเป็นผู้ให้คำปรึกษาและโค้ชอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การบรรจุและพัฒนาคนที่มีความสามารถ ภารกิจของผู้นำดิจิทัลคือ การสร้าง โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และวิถีกระบวนการและเครื่องมือใหม่ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ การแปลงระบบดิจิทัลไม่ควรเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ แต่ควรเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและทุกคน สิ่งสำคัญ คือการสื่อสารประโยชน์ของเทคโนโลยีและการใหม่ให้กับทีม และเสนอการฝึกอบรมและการฝึกสอนที่เพียงพอเพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับคน

Redeckery&Punie (2017) กล่าวว่า องค์กรประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลคือ ครูต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อส่งเสริมกลยุทธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลครอบคลุมและสร้างสรรค์โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลมีดังนี้

1. ความมุ่งมั่นอย่างมืออาชีพ คือการใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงการสอน ดำเนินการและโต้ตอบอย่างมืออาชีพกับเพื่อนร่วมงาน นักเรียน ผู้ปกครอง และตัวแทนของชุมชนการศึกษานอกจากนี้การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีช่วยในการพัฒนาวิชาชีพของแต่ละบุคคลและโดยรวมและต่อเนื่องนวัตกรรมในองค์กรการศึกษา

2. การบริหารทรัพยากรดิจิทัล การระบุทรัพยากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ครูสามารถสร้างแก้ไข และแบ่งปันทรัพยากรดิจิทัลเพื่อปรับเปลี่ยนให้เป็นที่ตามวัตถุประสงค์ รู้วิธีการใช้และดูแลเนื้อหาดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบเคารพสิทธิ์ของผู้เขียนและปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล

3. การเรียนการสอนดิจิทัล การรู้จักออกแบบวางแผนและดำเนินการใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีในทุกขั้นตอนของกระบวนการสอนโดยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางแนวทางและวิธีการ

4. การประเมินผลและข้อเสนอแนะ เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถปรับปรุงการประเมินผลที่มีอยู่ได้กลยุทธ์และปูทางไปสู่วิธีการประเมินใหม่ที่ดีกว่า

Zhong, L. (2017) กล่าวว่า องค์กรประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ หมายถึง การพัฒนาและการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อการบูรณาการเทคโนโลยีอย่างครอบคลุมเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทั่วทั้งองค์กร

2. วัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล หมายถึง การสร้างส่งเสริม รักษา วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่มีพลวัตที่ให้การศึกษที่เข้มงวด ตรงประเด็น และมีส่วนร่วมสำหรับนักเรียนทุกคน วัฒนธรรมดิจิทัล สามารถระบุได้ว่าเป็นอุปกรณ์ที่เพียงพอ การสร้างแบบจำลองเทคโนโลยี และการใช้



เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ อุปกรณ์ที่เพียงพอ ฮาร์ดแวร์ที่ติดตั้งซอฟต์แวร์ที่เหมาะสม ทำให้การเรียนรู้และการสอนทำได้เร็วและง่ายขึ้น โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนนำอุปกรณ์ของตนเอง เช่น สมาร์ทโฟน มาโรงเรียนเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ห้องเรียนแต่ละห้องมีไวท์บอร์ดแบบโต้ตอบ ครูสามารถแชร์ฟิลิปอาร์จของตนเองและสามารถแก้ไขไฟล์เพื่อรองรับการสอนในอนาคตได้ ครูต้องอัปเดตเว็บไซต์การสอนตามความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียน ครูอัปเดตสื่อการสอน เช่น แผนการสอน จัดหมายข่าวไปยังเว็บไซต์การสอนของตนสามารถใช้ เฟซบุ๊ก ประชาสัมพันธ์ข้อมูล

3. การพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง เรียนรู้ นวัตกรรมที่ช่วยให้ยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านการผสมผสานเทคโนโลยีร่วมสมัยและทรัพยากรดิจิทัล สร้างชุมชนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสื่อสาร และทำงานร่วมกัน เข้าร่วมการประชุมด้านเทคโนโลยีเป็นประจำเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน

4. การปรับปรุงระบบ หมายถึง ความเป็นผู้นำและการจัดการยุคดิจิทัลเพื่อปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องผ่านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีความสามารถและความร่วมมือด้านกลยุทธ์ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีจุดมุ่งหมายผ่านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

5. ความเป็นพลเมืองดิจิทัล หมายถึง ครูทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียม ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย

Colleen Perez (2021) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำต้องจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในแง่บวก

2. ความหลากหลาย ผู้นำจำเป็นต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงและความหลากหลาย หากทุกคนมีพื้นฐานด้านการศึกษาที่เหมือนกัน ความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ ก็จะมีจำกัด ในฐานะผู้นำด้านการศึกษา จำเป็นต้องสร้างชุมชนของผู้เรียนและผู้นำเพื่อแบ่งปันแนวคิดและส่งเสริมนวัตกรรม ต้องตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนักเรียน ยอมรับในด้านเทคโนโลยี ทุกคนมีจุดแข็งที่แตกต่างกัน และทุกคนสามารถเรียนรู้จากกันและกันได้

3. การบริหารทรัพยากรดิจิทัล หมายถึง ผู้นำต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์เกี่ยวกับเทคโนโลยี สามารถสร้างนวัตกรรมและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา และสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านโซเชียลมีเดียได้

4. การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน หมายถึง ผู้นำจะต้องพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสาร สามารถสร้างการทำงานร่วมกันและการสื่อสารกับชุมชนผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ด้วยระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เช่น Google Classroom, Microsoft Teams, ห้องกลุ่มย่อย, Jamboard, Padlet และใช้ Microsoft Whiteboard เป็นต้น

Eric Sheninger (2022) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสื่อสาร หมายถึง ผู้นำสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแบบเรียลไทม์ผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลาย ไม่ใช้วิธีการทางเดียวแบบคงที่อีกต่อไป เช่น จดหมายข่าว และเว็บไซต์ก็เพียงพอแล้ว ข้อมูลสำคัญสามารถสื่อสารผ่านเครื่องมือโซเชียลมีเดียฟรีต่าง ๆ และกลยุทธ์การใช้งานง่าย ๆ เพื่อพบปะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในยุคดิจิทัล ความเป็นผู้นำทางดิจิทัลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในการสื่อสารสองทาง

2. การประชาสัมพันธ์ หมายถึง ผู้นำต้องกลายเป็นหัวหน้านักเล่าเรื่อง ขณะนี้เราสามารถสร้างรากฐานของแพลตฟอร์มการประชาสัมพันธ์เชิงบวกโดยใช้เครื่องมือโซเชียลมีเดียฟรีที่เราควบคุมเนื้อหา ด้วยการทำเช่นนั้น เราสร้างช่องทางในการแบ่งปันข้อดีทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนของเรา และสร้างระดับความโปร่งใสที่จำเป็นมากในยุคแห่งวาทศิลป์เชิงลบที่มีต่อการศึกษา

3. การสร้างภาพลักษณ์ หมายถึง ผู้นำสามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือโซเชียลมีเดียเพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของแบรนด์ โดยเน้นด้านบวกของวัฒนธรรมโรงเรียน เพิ่มความภาคภูมิใจของชุมชน และช่วยดึงดูด รักษาครอบครัวเมื่อมองหาสถานที่สำหรับส่งบุตรหลานไปโรงเรียน

4. การมีส่วนร่วมของนักเรียน หมายถึง ผู้นำเครื่องมือดิจิทัลให้กับนักเรียน และอนุญาตให้นักเรียนสร้างสิ่งประดิษฐ์ของการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญด้านแนวคิด นี่เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านการสอนที่สำคัญ เนื่องจากมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็น เช่น การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ด้านสื่อ การเชื่อมโยงระดับโลก การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมต้องการ ด้วยรากฐานการสอนที่มั่นคง เครื่องมือดิจิทัลและโซเชียลมีเดียช่วยให้นักเรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้มากขึ้น กรอบความเข้มงวด ความเกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือที่ครูสามารถใช้เพื่อวางแผนประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ การให้นักเรียนเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อสร้างสิ่งประดิษฐ์ของการเรียนรู้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญด้านแนวคิดจะสร้างความตระหนักในการเรียนรู้มาก

5. การเติบโตการพัฒนาทางอาชีพ หมายถึง ผู้นำสามารถสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคล (PLN) เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ที่หลากหลาย รับทรัพยากร เข้าถึงความรู้ รับคำติชม เชื่อมต่อกับผู้เชี่ยวชาญทั้งในด้านการศึกษาและผู้ปฏิบัติงาน และหารือเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ได้รับการพิสูจน์แล้วเพื่อปรับปรุงการสอน การจัดการเรียนรู้ และความเป็นผู้นำ นอกจากนี้

ยังมีวิธีการใหม่ๆ ที่น่าตื่นตัวในการรับทราบการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านการใช้ดิจิทัล ซึ่งต่างจากระบบที่ล้าสมัยกว่าซึ่งมุ่งเน้นไปที่ชั่วโมงการติดต่อแทนการเรียนรู้ เพื่อให้คงความเกี่ยวข้องและก้าวล้ำหน้า ผู้นำจำเป็นต้องตระหนักถึงวิธีควบคุมและใช้ประโยชน์จากเครื่องมือฟรีมากมายเพื่อติดตามความหลงใหลในการเรียนรู้ของพวกเขา

6. จินตนาการพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมใหม่ หมายถึง การเริ่มเปลี่ยนแปลงพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนชุดทักษะที่จำเป็นและสอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง ผู้นำจะต้องเริ่มสร้างวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างอาคารเรียนทั้งหลังเพื่อการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลมากขึ้น ในการทำเช่นนั้น ผู้นำจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะและพลวัตที่รวบรวมพื้นที่การเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมและสภาพแวดล้อม เช่น การเรียนรู้แบบผสมผสาน, ห้องเรียนกลับด้าน, การเล่นเกม, พื้นที่ของผู้สร้าง และการเรียนรู้เสมือนจริง

7. โอกาส หมายถึง สิ่งสำคัญสำหรับผู้นำในการแสวงหาวิธีปรับปรุงโปรแกรม ทรัพยากร และการพัฒนาวิชาชีพที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ผู้นำดิจิทัลใช้ประโยชน์จากการเชื่อมต่อผ่านเทคโนโลยี และเพิ่มโอกาสในการปรับปรุงวัฒนธรรมโรงเรียนในด้านต่างๆ ผู้นำจะต้องเป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเสาหลักที่ระบุไว้ข้างต้นจะเป็นกรอบการทำงาน แต่ละคนมีความสำคัญในสิทธิของตนเองในการเปลี่ยนแปลงและรักษาวัฒนธรรมเชิงบวกของโรงเรียน ด้วยการกล่าวถึงแต่ละเสาหลักของความเป็นผู้นำดิจิทัล ผู้นำสามารถเริ่มเปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนโรงเรียนของตนให้เป็นโรงเรียนที่เตรียมผู้เรียนให้มีทักษะในยุคดิจิทัลที่จำเป็น ในขณะที่เดียวกันก็มีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย ความเป็นผู้นำทางดิจิทัลเริ่มต้นด้วยการระบุอุปสรรคที่ต้องเปลี่ยนแปลง และวิธีแก้ปัญหาเฉพาะเพื่อเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นเพื่อเปลี่ยนแปลงโรงเรียนในยุคดิจิทัล

I Gusti Ketut Arya Sun (2022) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสนับสนุนผู้นำที่มีวิสัยทัศน์มอบเครื่องดิจิทัลเพื่อทำการเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้มีบทบาทอย่างแข็งขันในกิจกรรมที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาการนำไปปฏิบัติ และการสื่อสารแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้เทคโนโลยี

2. การเรียนรู้วัฒนธรรมดิจิทัล หมายถึง ผู้นำปรับปรุงการนำการเรียนรู้แบบดิจิทัลไปใช้อย่างยั่งยืน ใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ ตรวจสอบความพร้อมของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการนำเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีมาใช้ตามความต้องการของนักเรียน

3. ความเป็นเลิศระดับมืออาชีพ หมายถึง การเผยแพร่และมีบทบาทอย่างแข็งขันในชุมชนการเรียนรู้ที่รวบรวมนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันทางดิจิทัล บริหารจัดการทรัพยากรดิจิทัล และการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความเป็นมืออาชีพที่ยั่งยืนของครู



ตระหนักถึงแนวโน้มในการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและสนับสนุนการสร้างเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถปรับปรุงคุณภาพการดำเนินการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของนักเรียนการปรับปรุงอย่างเป็นระบบริเริ่มการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

4. ตระหนักถึงความร่วมมือในการประยุกต์ใช้ตัวชี้วัด การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และการค้นหาผลลัพธ์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน นำเทคโนโลยีไปใช้ในการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน

5. ความเป็นพลเมืองดิจิทัล หมายถึง ตรวจสอบความพร้อมใช้งานและความสะดวกในการเข้าถึงเพื่อรับเครื่องมือและทรัพยากรดิจิทัลที่จำเป็นตามความต้องการของนักเรียน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมายและมีจริยธรรม



จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำตารางสังเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล	ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต (2561)	ชุตินันท์ กาญจนธนชัย (2562)	สุชญา โทณเวทวิช และคณะ (2563)	ดาวรรุวรรณ ถิลการ (2564)	วัชรารัตน์ แสงพิทย (2565)	Meister (2010)	Tran (2017)	Redeck&Punie (2017)	Zhong, L. (2017)	Colleen Perez (2021)	Eric Sheninger (2022)	I Gusti ketut Arya Sun (2022)	ความถี่
1. ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล		✓	✓	✓	✓					✓	✓		6*
2. ด้านความร่วมมือ		✓				✓					✓		3
3. ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล	✓			✓		✓	✓		✓			✓	6*
4. ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล	✓				✓		✓	✓		✓		✓	6*
5. ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล	✓			✓	✓			✓			✓	✓	6*
6. ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล		✓	✓						✓			✓	4
7. ด้านความรู้ดิจิทัล	✓		✓	✓									3

จากตาราง 1 เป็นเกณฑ์ในการเลือกเฉพาะด้าน ผู้วิจัยเลือกตัวแปรที่มีความถี่ 6 ขึ้นไปมาใช้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล 2) ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล 4) ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล

1. ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยี และอุปกรณ์ Digital ต่างๆ ในการเชื่อมต่อสู่อินเทอร์เน็ต เพื่อสืบค้น รวบรวม ประมวลผล จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม มีทักษะในการสร้างสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ มีทักษะในการป้องกันข้อมูลของตนเองและผู้อื่น มีจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ มีความเข้าใจสามารถเลือกทำในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดผลในเชิงลบ และใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัย และถูกกฎหมาย

2. ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการฟัง พูด อ่าน เขียน และการกระทำ สามารถสื่อสารให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน สื่อสารอย่างตรงประเด็น ตรงไปตรงมา ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ใช้ข้อความชัดเจน มีทัศนคติเชิงบวกต่อตนเองและผู้ที่สื่อสาร มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารดิจิทัล ใช้ข้อความที่ชัดเจนในการมอบหมายงานผ่านดิจิทัล นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารอย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครู ในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการ โดยนำความรู้เนื้อหาดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์ สามารถอัปเดตสื่อการสอนผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ดิจิทัล พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผลิตรายการนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน นำไปสู่การวัดประเมินผลโดยการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนแต่ละบุคคลแล้วเชื่อมสู่ข้อสรุปเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ ครูทำหน้าที่ให้คำแนะนำให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และสามารถบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกิจกรรมการเรียนรู้

4. ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย มีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการทำงาน มีความรู้พื้นฐานในการใช้สื่อดิจิทัลในการเรียนการสอน โดยเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่ออนวัตกรรมการดิจิทัลอย่างมีจรรยาบรรณ สามารถสืบค้นข้อมูลดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลดิจิทัล มีแหล่งทรัพยากรความรู้สำหรับการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

### แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ

#### ความหมายของแนวทางการพัฒนา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538, น.238) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนา หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยา ใช้คำว่า พัฒนา หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้ งอกงาม ทำให้งอกงามมากขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

### ความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำ

Zenger, Ulrich และ Smallwood (2000) กล่าวว่า การที่องค์กรพยายามผลักดันเรื่องของการพัฒนาภาวะผู้นำเป็นเพราะองค์กรเชื่อว่าตนควรทำบางอย่างเพื่อการพัฒนาผู้นำในองค์กรของตน ซึ่งถือว่าเป็นความตั้งใจที่ดีและส่งผลกระทบต่อความพยายามในการขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำที่หลากหลายอย่างไรก็ตามสิ่งที่ขาดหายไปจากการดำเนินการในส่วนนี้คือการระบุถึงผลลัพธ์ของธุรกิจที่ได้มา จากการพัฒนาภาวะผู้นำในประเด็นที่เฉพาะเจาะจงแต่ละเรื่อง ทำให้ความสามารถในการประเมินความมีประสิทธิภาพของกิจกรรมหรือหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำจึงทำได้ยากซึ่งวิวัฒนาการของการพัฒนาภาวะผู้นำแต่ละช่วงก่อนยุค Leadership 6.0 มีรายละเอียดดังนี้

ภาวะผู้นำยุค 1.0 (Leadership Development 1.0) การพัฒนาภาวะผู้นำเริ่มต้นในช่วงทศวรรษที่ 1900s เมื่อโรงเรียนบริหารธุรกิจเริ่มสอนวิชาการเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความจำเป็นต่อการสร้างสมดุลระหว่างการปฏิบัติเกี่ยวกับพนักงานในองค์กรกับการได้มาซึ่งผลลัพธ์ของการทำงานอย่างทันทีทันใด

ภาวะผู้นำยุค 2.0 (Leadership Development 2.0) ในยุคนี้การพัฒนาภาวะผู้นำเคลื่อนจากการพัฒนาด้านสติปัญญาของผู้นำไปสู่วิธีการที่มุ่งเน้นเรื่องทักษะและพฤติกรรมมากยิ่งขึ้น เพราะการสอนผู้นำเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ไม่เพียงพออีกต่อไป แต่แนวคิดเหล่านี้ต้องสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

ภาวะผู้นำยุค 3.0 (Leadership Development 3.0) ยุคนี้เป็นยุคแห่งการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนหรือการอบรมพัฒนาผู้นำจากการบรรยายไปสู่วิธีการที่เชื่อมโยงการเรียนรู้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น กรณีศึกษา การเรียนรู้ผ่านการทดลอง การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติ และการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อการอภิปราย เป็นต้น

ภาวะผู้นำยุค 4.0 (Leadership Development 4.0) เป็นยุคที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเพื่อช่วยในการสอนทักษะและความรู้แก่ผู้นำ เช่น การสอนผ่านระบบ E-learning ซึ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้ช่วยทำให้การพัฒนาภาวะผู้นำสามารถดำเนินการในวงกว้างมากขึ้น และทำให้ค่าใช้จ่ายลดลง นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนวิธีการสอนแบบดั้งเดิมผ่านการสอนแบบบรรยายด้วย

ภาวะผู้นำยุค 5.0 (Leadership Development 5.0) ยุคนี้การพัฒนาภาวะผู้นำเปลี่ยนการควบคุมและความรับผิดชอบไปสู่ตัวบุคคลมากกว่าภาพรวมองค์กร กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำกลายเป็นเรื่องส่วนบุคคลมากยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นความต้องการของแต่ละบุคคลมากขึ้น แทนที่จะให้ทุกคนเข้าร่วมอบรมเรื่องเดียวกันในห้องเรียนขนาดใหญ่เหมือนที่ผ่านมา

วิวัฒนาการของการพัฒนาภาวะผู้นำที่ผ่านมาตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงยุค 5.0 มุ่งเน้นในเรื่องวิธีการอบรมพัฒนาผู้นำที่เสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องทักษะและความสามารถของตัวบุคคลโดยเชื่อว่าเมื่อบุคคลได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำอย่างเหมาะสม โอกาสที่องค์กรธุรกิจจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายก็ยากมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริง การพัฒนาภาวะผู้นำที่ไม่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ผลลัพธ์ที่ต้องการของธุรกิจไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพของการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรได้ ด้วยเหตุนี้ องค์กรจึงเริ่มปรับเปลี่ยนการฝึกอบรมและพัฒนาภาวะผู้นำและเคลื่อนจากการพัฒนาภาวะผู้นำยุค 5.0 ไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำยุค 6.0 ในปัจจุบัน

Zenger และ Folkman (2010) กล่าวว่า องค์กรธุรกิจอยู่ภายใต้การพัฒนาภาวะผู้นำยุค 6.0 (Leadership Development 6.0) ซึ่งเป็นการการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องโดยตรงกับผลลัพธ์และยุทธศาสตร์ที่สำคัญทางธุรกิจขององค์กร ความมีประสิทธิภาพผลของความพยายามในการพัฒนาภาวะผู้นำถูกวัดจากผลกระทบที่มีต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กร ซึ่งการเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาภาวะผู้นำกับผลกระทบต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจเป็นส่วนที่ขาดไปจากการพัฒนาภาวะผู้นำในช่วงที่ผ่านมา

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561, น.193) กล่าวว่า การพัฒนาภาวะผู้นำต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนทางธุรกิจโดยไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการเปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิมต้องอาศัยเรื่องของการพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้นำองค์กรที่เป็นหัวใจสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมาย เพราะการพัฒนาภาวะผู้นำเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถขององค์กรต่อการบรรลุเป้าหมายผ่านผู้นำหรือผู้บริหารที่ทำงานภายในองค์กร ซึ่งในปัจจุบันองค์กรอยู่ภายใต้การพัฒนาภาวะผู้นำยุค 6.0 ซึ่งเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำที่เชื่อมโยงและเกี่ยวข้องโดยตรงกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กร

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564, น.135) กล่าวว่า การพัฒนาภาวะผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะความต้องการผู้นำโดยเฉพาะผู้นำที่ดีและมีคุณภาพไม่เคยลดน้อยลง มีแต่จะเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษากลายเป็นพันธกิจสำคัญประการหนึ่งขององค์กรที่จำเป็นต้องทำให้ดีที่สุดเพราะการพัฒนาภาวะผู้นำก็คือ การเตรียมความพร้อมให้ผู้นำได้เจอกับสถานการณ์ได้มีโอกาสจัดการกับสถานการณ์ก่อนเจอของจริง หรือได้ลองสวมบทบาทผู้นำที่ต้องจัดการกับปัญหาอุปสรรคและการเรียนรู้จากประสบการณ์และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือยังไม่เกิดขึ้นจริงเพื่อพัฒนาผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการที่มีผู้กล่าวถึงการพัฒนาภาวะผู้นำ สรุปได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากความต้องการผู้นำที่ดีเพิ่มมากขึ้น กระบวนการพัฒนาผู้นำมุ่งเน้นวิธีการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ทักษะในด้านต่าง ๆ



## วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ

### การพัฒนาบุคลากร

Pace, Smith and Mills (1991, น.10-11 อ้างใน จารุเนตร เกื้อภักดิ์) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์การเพื่อนำไปสู่คุณภาพที่ดีขึ้น ผลผลิตที่มากขึ้น และต้องเกิดความพึงพอใจกับผู้ปฏิบัติงาน และบุคคลต่างๆ ในองค์การ ซึ่งจะเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ตัวบุคคลโดยใช้วิธีบูรณาการผสมผสานบทบาทต่างๆของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง การพัฒนาอาชีพและการพัฒนาองค์การ เพื่อให้สมาชิกในองค์การทำงานได้ตามเป้าหมายขององค์การ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบ ให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมี แนวคิดสมมติฐานในการพัฒนาบุคลากรไว้

Woolner (1992, น.9) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร คือ การพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) แนวคิดนี้จะบูรณาการระหว่างการเรียนรู้และการทำงานเข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถนำมารวมกันได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบใน 3 ส่วน คือ ในระดับบุคคล (Individual) ระดับกลุ่มหรือทีมผู้ปฏิบัติงาน (Work Groups of Team) และระดับโดยรวม (The System)

จารุเนตร เกื้อภักดิ์ (2559, น.15) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะความชำนาญในการทำงาน ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันการเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การฝึกอบรม การปฐมนิเทศ ร่วมสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อให้บุคลากรนั้นๆสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ผูกพันกับองค์กรและมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

แก้วมณี ปัทมะ (2564, น.28) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การปรับเปลี่ยนทัศนคติและเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีโอกาสได้พัฒนาตนเองด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม สัมมนา การศึกษาดูงานและการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทั้งด้านความรู้ บุคลิกภาพและ ประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จและเป็นที่น่าพอใจขององค์กร

### ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) กล่าวว่า หัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพของผู้เรียน คือ คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพราะครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคลากรที่สำคัญที่ต้องรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีคุณภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ



แก้วมณี ปัทมะ (2564, น.28) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากบุคลากรมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้บุคลากรที่เข้ารับการพัฒนามีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ที่ได้พัฒนาการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้นส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กร

### วิธีการพัฒนาผู้นำ

ฐปณีย์ นารี (2561, น.74) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาผู้นำ เพื่อนำไปพัฒนาภาวะผู้นำครูให้เกิดการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการต่างๆ ในการทำงานจนกระทั่งสามารถพัฒนาเป็นผู้นำในทุก ๆ องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1. การศึกษาดูงาน
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ
3. การฝึกฝนและศึกษาด้วยตนเอง

ธีรพจน์ แนบเนียน และ สายทิพย์ ยะฟู (2565, น.73-85) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 10 วิธี ได้แก่

1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน
2. การเรียนรู้และพัฒนาด้วยตนเอง
3. การจัดโปรแกรมฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน
4. การเรียนรู้ผ่านสังคมเครือข่าย
5. การศึกษาดูงาน
6. ระบบพี่เลี้ยงและการสอนงาน
7. กรณีศึกษา
8. การจำลองสถานการณ์และบทบาทสมมุติ
9. การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์
10. การศึกษาและฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ

### แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561, น.223) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำโดยทั่วไปสามารถดำเนินการผ่าน 3 วิธีหลัก ได้แก่

1. การฝึกอบรม โดยการฝึกอบรมที่เป็นทางการมีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนและดำเนินการโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในประเด็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ฝึกอบรม ซึ่งอาจจัดได้ทั้งภายในหรือภายนอกองค์กร เช่น การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจัดขึ้นภายในองค์กรโดยการ

เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้หรือการอบรมทางด้านการบริหารจัดการโดยมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

2. กิจกรรมการพัฒนา สำหรับกิจกรรมพัฒนาส่วนใหญ่ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการทำงานหรือดำเนินการควบคู่กับการมอบหมายงานเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น การสอนงานโดยหัวหน้างานหรือที่ปรึกษาจากภายนอก การเป็นพี่เลี้ยงโดยบุคคลภายในองค์กรที่มีตำแหน่งในระดับที่สูงกว่า หรือการมอบหมายงานพิเศษที่เปิดโอกาสและท้าทายความสามารถเพื่อการเรียนรู้และทักษะใหม่ๆ

3. กิจกรรมพัฒนาตนเอง ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาตนเองเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยตัวบุคคลผ่านการอ่านหนังสือ การชมวิดีโอ การรับฟังข้อความจากช่องทางต่างๆ รวมถึงการใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย ซึ่งความมีประสิทธิภาพของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหล่านี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมขององค์กรที่รวมถึงการสนับสนุนจากผู้บริหาร การให้รางวัล รวมถึงค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

#### **แนวทางการพัฒนาครู**

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551ก, น.128-131) ได้เสนอว่า การพัฒนาสมรรถนะครูประจำการต้องดำเนินการร่วมกันทุกภาคส่วน ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูประจำการ ต้องดำเนินการดังนี้

1.1 สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานที่กำหนด โดยใช้วิธีที่หลากหลาย เช่น การจัด อบรม สัมมนาโดยตรง จัดระบบเรียนรู้ทางไกล จัดการเรียนรู้แบบ E-learning ส่วนในท้องถิ่นทุกภาคส่วนที่ขาดแคลนเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจให้ครูพัฒนาสมรรถนะโดยเรียนรู้จากวิดีโอ หรือชุดการสอน

1.2 การพัฒนาครูสมรรถนะประจำการ ต้องเป็นการพัฒนาภายในสถานศึกษา กล่าวคือสถานศึกษาควรเป็นผู้ดำเนินการว่าควรจัดหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูเรื่องใด โดยกำหนดการพัฒนาเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม และเน้นให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนา มาใช้ในสถานการณ์จริงในชั้นเรียน ไม่ควรเป็นการพัฒนาภายนอกสถานศึกษาดังที่ปฏิบัติในอดีต ซึ่งทำให้ครูต้องละทิ้งห้องเรียนมาเข้าร่วมกิจกรรม แม้จะมีครูเข้าสอนแทน แต่ประสิทธิภาพก็ไม่เท่าเทียมกับครูที่สอนประจำ นอกจากนี้ความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาก็ไม่ตรงกับความต้องการของครู เพราะครู ไม่สามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนได้ และไม่เชื่อมโยงกับการเลื่อนวิทยฐานะ หรือการได้รับความดีความชอบ

1.3 การจัดหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะ ต้องวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูแต่ละคน เพื่อจำแนกประเภทของครูตามสมรรถนะที่เป็นจริง และเข้าสู่กระบวนการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น

หรือสอดคล้องกับความต้องการของครู โดยไม่เป็นการบังคับ ทั้งนี้ในการพัฒนาอาจจะใช้ระบบ PDCA (Plan-Do-Check-Act) ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

1.4 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู อาจใช้ระบบการสืบสอบแบบร่วมมือ ซึ่งเป็นระบบที่ได้ผล เพราะครูได้เรียนรู้ภาวะผู้นำและเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาชีพโดยได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่มีความหมายต่อตนเอง นอกจากนี้วิธีการพัฒนาต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นวิธีการพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based development) เป็นสำคัญ ซึ่งอาจใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer group) หรือการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้ อาจจะให้ครูเข้ารับการอบรมหรือเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจัดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายทางไกล เช่น การศึกษาผ่านวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่างๆ ได้แก่ เทป ซีดีรอม อินเทอร์เน็ต E-book E-learning เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551ข., น.47-18) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาไว้ ดังนี้

1. สร้างแรงจูงใจให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดให้มีเงินพัฒนาสำหรับครูในการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในหลักสูตรที่ได้รับความคิดเห็นชอบ
2. พัฒนาระบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูให้เชื่อมโยงกับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. พัฒนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้ทั่วถึงและต่อเนื่อง ต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, น.61-62) สรุปว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานให้ประสบความสำเร็จสถานศึกษาจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง เน้นการสร้างความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้รวมทั้งการวัดประเมินผล โดยมีมาตรฐานและตัวชี้วัดเป็นเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม รูปแบบการพัฒนาบุคลากรจะต้องใช้การนิเทศทั้งแบบกลุ่มและเป็นรายบุคคลโดยการสอนแนะ (Coaching) การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และจะต้องได้รับการประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพสถานศึกษาควรกำหนดขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

1. มอบหมายให้มีคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องดำเนินงานและมีบทบาทในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

2. ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

3. ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน ซึ่งอาจดำเนินการได้ในหลายลักษณะเช่น การประชุมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน โดยเฉพาะเน้นการพัฒนาครู ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูจะต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร และการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะ ส่งผลต่อการนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมาย

4. ส่งเสริมสนับสนุน หรือจัดตั้งศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง

5. ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้าอบรม แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร จะต้องเป็นที่ปรึกษาให้ครูในกรณีที่มีปัญหาทางวิชาการ หรือบริหารจัดการ และควรจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

วคินี้ รุ่งเรือง (2562, น.23) สรุปแนวทางการพัฒนาครูไว้ว่า แนวทางการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะสูง ให้สามารถพัฒนาการสอนได้อย่าง มีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนาที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการ ของครู โดยมีกิจกรรมการพัฒนาครูที่สำคัญ คือ การพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การพัฒนาครู ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การฝึกอบรม การสัมมนา การเรียนรู้ทางไกล การปฏิบัติงานในสภาพจริง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน การจัดการเรียนรู้เป็นชุดวิชา เป็นต้น รวมทั้งศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้ควรมีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอว่าครูได้นำความรู้ไปใช้ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้สูงกว่าเดิมหรือไม่อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

## บริบทสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

### ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ตั้งอยู่ที่เลขที่ 27/31 หมู่ที่ 3 ตำบลคลองคะเชนทร์ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร มีเขตพื้นที่บริการ 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองพิจิตร อำเภอสามงาม อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอวังทรายพูน อำเภอวชิรบารมี และอำเภอสามโก้ บริหารจัดการโรงเรียนในสังกัด จำนวน 130 โรงเรียน

สพป.พิจิตร เขต 1 มีโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดจำนวน 130 โรงเรียน อยู่ใน 6 เขตอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ (แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 5 ปีพ.ศ.2566–2570 สพป.พิจิตร เขต1) ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าวด้วย
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัด และการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสานส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา



11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ให้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

12.1 กลุ่มอำนวยการ

12.2 กลุ่มนโยบายและแผน

12.3 กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

12.4 กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์

12.5 กลุ่มบริหารงานบุคคล

12.6 กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

12.7 กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

12.8 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

12.9 หน่วยตรวจสอบภายใน

#### **นโยบายด้านการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1**

ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอก/ภายใน (SWOT) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 นั้น เพื่อส่งเสริมพัฒนาจุดแข็งและโอกาส แก้ไขปรับปรุงจุดอ่อนและอุปสรรค ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารจัดการตามภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 จึงได้ร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนา ดังนี้

#### **วิสัยทัศน์ (Vision) สพป.พิจิตร เขต 1**

“สร้างทุนมนุษย์ สู่วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล”

#### **พันธกิจ (Mission) สพป.พิจิตร เขต 1 ได้แก่**

1. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. จัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม มีคุณภาพ

3. พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ



4. ประสาน ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สู่เป้าหมายคุณภาพ สุวีริถีนาคต

5. สร้างเสริมโอกาสและทักษะการประกอบอาชีพให้แก่นักเรียน

### **เป้าประสงค์ (Goals) สพป.พิจิตร เขต 1**

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสในการพัฒนา มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะชีวิต ทักษะอาชีพและมีคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี

2. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณความเป็นครู รู้ทันโลก มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้เชี่ยวชาญและนวัตกรรม (Experts & Innovators) ที่ทำหน้าที่ที่ปรึกษา (Mentors & Coach) สามารถสร้างสถานการณ์และร่วมพัฒนาการเรียนรู้ เป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน

3. สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4. สถานศึกษามีห้องเรียนคุณภาพ จัดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Active Learning) การใช้ STEM ศึกษา และส่งเสริมความสามารถด้านดิจิทัล (Digital literacy) ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล สู่ความเป็นเลิศด้วยฐานวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยี

### **กลยุทธ์ (Strategy)**

กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะ ทักษะการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาบนพื้นฐานความสามารถ (Competency Based Development )

กลยุทธ์ที่ 4 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศ

## มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

### เป้าหมาย

1. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Global Goals for Sustainable Development : SDGs)
2. สถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ส่งเสริม สนับสนุนในการจัดการศึกษา
3. สถานศึกษามีคุณภาพ และมีมาตรฐานตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนด
4. สถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการติดตาม สนับสนุนและประเมินผลหลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

### แนวทางการดำเนินงาน

1. สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้
  - 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
    - 1.1.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ตลอดจนการกำกับ ติดตาม และประเมินผล
    - 1.1.2 จัดทำฐานข้อมูลประชากรวัยเรียน เพื่อเก็บรวบรวม เชื่อมโยงข้อมูลศึกษา วิเคราะห์ เพื่อวางแผนการจัดบริการการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
  - 1.2 สถานศึกษา
    - 1.2.1 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนวางแผนการ จัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่รับผิดชอบ
    - 1.2.2 ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ จัดทำแผนการรับนักเรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
    - 1.2.3 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำสำมะโนประชากรวัยเรียน (อายุ0-6 ปี) เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา
    - 1.2.4 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตาม ตรวจสอบ เด็กวัยเรียนได้เข้าถึงบริการ การเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงครบถ้วน

1.2.5 ร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับพื้นที่ ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน บริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนให้สามารถใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.6 ร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับพื้นที่ จัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) ให้ผู้เรียน อย่างเพียงพอ และมีคุณภาพ

1.2.7 ร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับพื้นที่ สนับสนุนให้ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล ได้เดินทาง ไปเรียนอย่างปลอดภัยทั้งไปและกลับ

2. การยกระดับสถานศึกษาในสังกัดทุกระดับและทุกประเภท ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ตามบริบทของพื้นที่ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำมาตรฐานสถานศึกษาให้มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ เช่น

2.1.1 มาตรฐานด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

2.1.2 มาตรฐานด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1.3 มาตรฐานด้านระบบความปลอดภัยของสถานศึกษา

2.1.4 มาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เป็นต้น การกำหนด มาตรฐานสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ดังกล่าวให้พิจารณาตามบริบทของสภาพทางภูมิศาสตร์ ประเภท และขนาดของสถานศึกษา เป็นสำคัญ

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาสถานศึกษาระดับตำบล ระดับอำเภอ โรงเรียนขนาดเล็ก และสถานศึกษาประเภทอื่นให้มีคุณภาพ และตามมาตรฐานที่กำหนด โดยเน้นสถานศึกษาระดับตำบล โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล และโรงเรียนขนาดเล็ก ตามโครงการพิเศษ

2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน สถานศึกษาในทุกมิติ

2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำ แผนงบประมาณการศึกษาอย่างอิสระ โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ ประกอบ การจัดทำแผนงบประมาณก่อนเสนอหน่วยงานต้นสังกัด

2.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประสานความร่วมมือกับกองทุนความเสมอภาค ทางการศึกษา เพื่อจัดสรรงบประมาณให้เด็กวัยเรียนกลุ่มขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา

2.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน กระบวนการจัดทำ แผนงบประมาณ และติดตาม กำกับการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีความโปร่งใส

3. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัยสูง

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษามีระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) แก่ผู้เรียน

3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาปรับปรุงพัฒนาห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

3.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) สำหรับผู้เรียนทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมีธยมศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองนำไปสู่การสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) และพัฒนาการสอนทักษะดิจิทัล (Digital Pedagogy) สำหรับครูอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีการเรียน การสอนทางไกล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Distance Learning Technology : DLT)

สรุปได้ว่า สพป.พิจิตร เขต 1 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ และดำเนินการตามโครงการ ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของ สพป.พิจิตร เขต 1 แผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายของรัฐตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และจุดเน้น มีการกำกับ ติดตาม และพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์และสมชัย วงษ์นายะ (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้กล่าวว่า แนวทางทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีดังนี้ 1.สร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของความเป็นพลเมืองดิจิทัลในฐานะที่เป็นประชาชน นักศึกษา และครูในอนาคต 2. จัดให้มีการบูรณาการเรื่องความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ด้วย วิธีการหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ถูกต้อง ปลอดภัยทั้งต่อตนเองและผู้อื่น 4. ปลูกฝังมารยาทและธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีในการเข้าสู่เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้สติในการรับฟัง แสดงความคิดเห็นการโพสต์ภาพ ข้อความเสียง ที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองผู้อื่น และไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น 5. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ 6. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกช่วงเวลา ทุกสถานที่และฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง 7. พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในโลกดิจิทัล ซึ่งได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหา ทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ทักษะการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะความฉลาดทางดิจิทัล 8. จัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อการรู้เท่าทันดิจิทัลการเข้าถึงสารสนเทศและการใช้สารสนเทศที่เหมาะสมและไม่ผิดกฎหมาย การดูแลสุขภาพกายและใจเพื่อป้องกัน ผลกระทบจากโลกดิจิทัล 9. แสวงหาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับภาครัฐ สถาบันการศึกษา ต่าง ๆ และเอกชน 10. สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ ดิจิทัล และเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อการใช้งานและการเรียนรู้ของนักศึกษา 11. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ตระหนักในการมีส่วนร่วมทางสังคมและรับผิดชอบต่อสังคม อาทิ ไม่กลั่นแกล้งบุคคลอื่นทางดิจิทัล เคารพสิทธิของบุคคลอื่น เคารพกฎหมายดิจิทัล และพระราชบัญญัติที่ เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับผิดชอบต่อการทำงานของตนเองบนโลกออนไลน์ 12. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและความเป็นพลเมืองดิจิทัลระหว่างอาจารย์ นักศึกษา บุคลากร และผู้รู้ทั้งในและต่างประเทศ

พิชญ์พิมล สุนทะวงศ์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ในการวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า



สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา  
 มหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความร่วมมือ ส่วนสภาพที่พึง  
 ประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม  
 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ส่วนความต้องการจำเป็น  
 ของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามเรียงลำดับ  
 จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านการสื่อสาร 3) ด้านความรู้ดิจิทัล  
 4) ด้านความร่วมมือ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
 มัธยมศึกษามหาสารคามมีทั้งหมด 25 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด  
 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 โดยเรียงลำดับ  
 ตามความต้องการจำเป็นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล มี 5 แนวทาง ได้แก่ จัดประชุม  
 เพื่อให้บุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อให้สมาชิกในองค์กรมีเป้าหมาย  
 ไปในแนวทางเดียวกัน จัดการอบรม สัมมนา หรือพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อเพิ่มความรู้ความ  
 เข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของดิจิทัล เพื่อให้ครูได้เห็นมุมมองใหม่ๆ สร้างโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยน  
 เรียนรู้กัน ทั้งจากภายในสถานศึกษา เดียวกันและสถานศึกษาอื่นทำให้ครูได้เห็นมุมมองและแนวทาง  
 ของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานที่หลากหลาย สนับสนุนให้ครูมีการสร้างเครือข่าย  
 ทั้งเครือข่ายที่เป็นมนุษย์เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด และเครือข่ายในการสร้างเทคโนโลยีและจัดหา  
 ข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อให้ครูเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัลและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้  
 ในการทำงาน 2. ด้านการสื่อสาร มี 8 แนวทาง ได้แก่ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก  
 และสร้างบรรยากาศให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในหน่วยงานการสื่อสารจะต้องใช้ภาษา  
 ที่เหมาะสมรวมถึงไม่แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง สื่อสารกันด้วยความเคารพซึ่งกันและกัน  
 ให้เกียรติต่อบุคคลที่ทำการสื่อสาร การสื่อสารที่เป็นการแสดงความคิดเห็นจะต้องกระทำด้วย  
 ความระมัดระวัง ผู้สื่อสารจะต้องมีความรู้จริง และมีเหตุและผลในการแสดงความคิดเห็น การสื่อสาร  
 จะต้องครอบคลุมทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนหรือเครือข่าย  
 ภายนอกได้รับทราบถึงการดำเนินงานของสถานศึกษา การพูด หรือการแสดงออกทางกายควรทำ  
 อย่างสุภาพ เหมาะสมกับคุณวุฒิและวัยวุฒิ ไม่สื่อสารให้เกิดผลทางลบ การสื่อสารจะต้องมีเจตนา  
 ที่มุ่งไปสู่การพัฒนา และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอก  
 สถานศึกษา



3. ด้านความรู้ดิจิทัล มี 5 แนวทาง ได้แก่ จัดโครงการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของดิจิทัล เพื่อให้ครูสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนได้ หาแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในดิจิทัล เพื่อให้ครูเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงบนโลกดิจิทัล และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษา รวมไปถึงนำดิจิทัลเข้ามาช่วย ในการจัดการเรียนการสอน ให้ครูมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจในเรื่องการทำงาน มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสม รวมไปถึงการประมวลผล ข้อมูลสารสนเทศในโลกดิจิทัล จัดหาแหล่งข้อมูลที่ดี และเชื่อถือได้ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของครู เช่นเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ หรือจัดสัมมนาศึกษาดูงาน เพื่อให้เห็นมุมมองที่หลากหลาย และครูเข้าใจและสามารถนำดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาการทำงานและการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้มี การแบ่งปันและส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานได้เข้าใจในการใช้ดิจิทัล

4. ด้านความร่วมมือ มี 7 แนวทาง ได้แก่ กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของครูเพื่อดึงเอาศักยภาพของครูมาร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความคิดทัศนคติต่อประเด็นปัญหาและร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขอย่างเหมาะสม โดยมีผู้บริหารเป็นฝ่ายสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของครู รับฟังความคิดเห็น ไม่ละเลยการแสดงออกทางความคิดเห็นของครู เพื่อแสดงออกให้เห็นถึงความเอาใจใส่ ในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จัดให้มีการประชุมวางแผนการดำเนินงานกำหนดบทบาทหน้าที่ให้กับครูได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนแนวคิด ประเด็นปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขร่วมกันในรูปแบบการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้เป็นหัวหน้างาน มีส่วนในการตรวจสอบ ประเมินผลติดตาม และต้องกำหนดบทบาทในการทำงานให้เหมาะสมและกำหนดให้ทุกคนทำงานของตนเองที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน ซึ่งทุกคนก็จะมีส่วนร่วมในความสำเร็จของโรงเรียน

วรยุทธ วิลามาต (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นในการเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่จำเป็นในการเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูอยู่ในระดับมาก

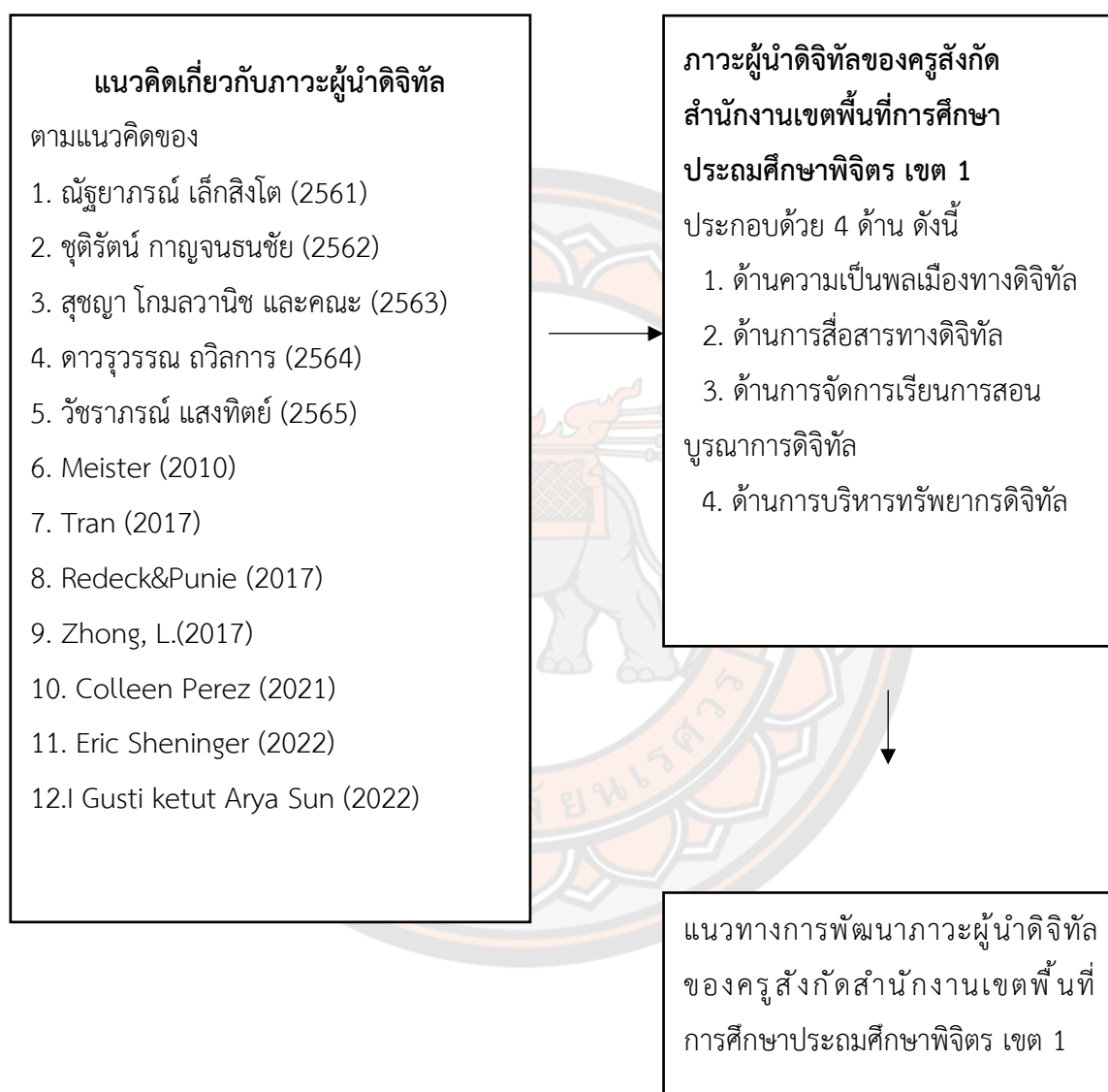
ชานนท์ คำปิวทา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา องค์กรประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อ พิจารณาคุณลักษณะแต่ละด้านที่เป็นองค์ประกอบของความในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลนี้ พบว่า มีระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ การชี้แนวทางการเรียนรู้บนโลกดิจิทัล การใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนรู้นับฐานดิจิทัล และ มีด้านที่มีระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ การออกแบบ

การจัดการเรียนรู้แนวดิจิทัล การจัดการกระบวนการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล โดยทุกด้าน มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

SIYU DU และ ชัชชญา พิระธรรณิศร์ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูด้านการสื่อสารมีแนวทางพัฒนาดังนี้ ส่งเสริมครูใช้สื่อดิจิทัลอย่างเข้าใจง่าย และมีความชัดเจน มีการสร้างเครือข่ายที่ชัดเจนทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน การประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองชุมชนและสาธารณชนให้ได้รับทราบถึงผลการดำเนินงานทางเทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สร้างแบบฟอร์มโซเชียลมีเดียให้ครูสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ให้ครูทุกท่าน ได้ทราบถึงกระบวนการในการทำโครงการกิจกรรมและแผนงานต่าง ๆ

### กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของครูผู้วิจัยนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1



ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

#### ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

##### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 930 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 274 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 43) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูในแต่ละอำเภอ ดังแสดงในตาราง 1

#### ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ที่	โรงเรียน	จำนวนครู	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	เมืองพิจิตร	287	84
2	วังทรายพูน	88	26
3	โพธิ์ประทับช้าง	207	61
4	สามง่าม	134	40
5	สากเหล็ก	95	28
6	วชิรบำรุง	119	35
รวม		930	274

ที่มา : ข้อมูลข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2566

## เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

### ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มอำเภอ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ประกอบด้วย 4 ด้าน ข้อคำถาม จำนวน 38 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล จำนวน 12 ข้อ
4. ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล จำนวน 8 ข้อ

โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- |   |         |                                   |                       |
|---|---------|-----------------------------------|-----------------------|
| 5 | หมายถึง | มีพฤติกรรมการปฏิบัติตามรายการนั้น | อยู่ในระดับมากที่สุด  |
| 4 | หมายถึง | มีพฤติกรรมการปฏิบัติตามรายการนั้น | อยู่ในระดับมาก        |
| 3 | หมายถึง | มีพฤติกรรมการปฏิบัติตามรายการนั้น | อยู่ในระดับปานกลาง    |
| 2 | หมายถึง | มีพฤติกรรมการปฏิบัติตามรายการนั้น | อยู่ในระดับน้อย       |
| 1 | หมายถึง | มีพฤติกรรมการปฏิบัติตามรายการนั้น | อยู่ในระดับน้อยที่สุด |

### การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัล
2. สังเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัลและด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อความคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.3 ดร.พิทยา แสงสว่าง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.4 นายวินัย ปานไท่ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานวัดและประเมินผล การศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

5.5 นายบงกช จันทร์สุขวงศ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

โดยพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำคะแนนความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อความคำถามที่ได้จากการลงความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อความ (IOC) ของแบบสอบถาม ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แนใจว่าข้อความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แนใจว่าคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง แนใจว่าคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความคำถามในแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข หรือเพิ่มเติมของข้อความคำถามให้สมบูรณ์มีความเหมาะสม ตลอดจนปรับแก้ไขข้อความบางข้อความ ในการสื่อความหมายให้มีความชัดเจน



6. นำผลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อความของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อความที่นำไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ได้ข้อความที่สามารถนำไปใช้ได้ รวมทั้งสิ้น 38 ข้อ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 (รายละเอียดการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในภาคผนวก ค น.108)

7. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (try-out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .95 (รายละเอียดการหาค่าความเชื่อมั่นอยู่ในภาคผนวก ง น.111)

8. นำผลการวิเคราะห์พิจารณาการปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจัดพิมพ์ แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู
2. การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยวิธีดังต่อไปนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและเก็บข้อมูลด้วยวิธีการกรอกแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form)
3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถาม พบว่า ได้รับการตอบแบบสอบถามจำนวน 274 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 กำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 ความหมาย มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ มากที่สุด  
 ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 ความหมาย มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ มาก  
 ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 ความหมาย มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ ปานกลาง  
 ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 ความหมาย มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ น้อย  
 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 ความหมาย มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

## ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

### กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีผลงานเชิงประจักษ์ ในด้านเทคโนโลยี จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หรือเทคโนโลยีทางการศึกษา มีตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษา ระดับดุษฎีบัณฑิต จำนวน 1 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ สร้อยศิริ อาจารย์ประจำ ภาควิชาครุศึกษา หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

2. ผู้บริหารการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษา หรือเทียบเท่า มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่ารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่ นายธนะชน ทศนะเกตุ รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษา หรือเทียบเท่า มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษประสบการณ์การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีผลงานและความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีทางการศึกษา

จำนวน 1 คน ได้แก่ นายวิริทธิ์ธรศ สิริอาภรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน วิทยาลัยฐานะ  
ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

4. ศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ที่มีวุฒิการศึกษา  
ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี มีความรู้ ผลงาน  
และความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือเป็นผู้รับผิดชอบงานส่งเสริม  
และพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่ นางสาวพรรณพร ศรีลัมภ์  
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

5. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท  
หรือเทียบเท่า มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครูชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์ในการสอน ไม่น้อยกว่า 5 ปี  
มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือมีผลงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 1 คน  
ได้แก่ นางปานทิพย์ ดอนขันไพโร ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดหนองปลาไหล  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

#### ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนา  
ภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยใช้  
แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยเลือกจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของแต่ละด้าน ในขั้นตอนที่ 1  
มาสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)  
จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ

1. ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล
2. ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล
4. ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล

### การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างและหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการสัมภาษณ์ การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาตามที่กำหนด

2. สร้างคำถามในการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จากข้อการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผลจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 กับข้อคำถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดตา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

4.3 ดร.พิทยา แสงสว่าง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

4.4 นายวินัย ปานโก้ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3

4.5 นายบงกช จันทร์สุขวงศ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

โดยพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำคะแนนความสอดคล้องระหว่างผลจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 กับข้อคำถามที่ได้จากการลงความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับผลจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามสอดคล้องกับผลจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับผลจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขหรือเพิ่มเติมของข้อคำถามให้สมบูรณ์มีความเหมาะสมตลอดจนปรับแก้ไขข้อความบางข้อคำถามในการสื่อความหมายให้มีความชัดเจน

5. นำผลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับผลจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่า แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ ได้ค่า IOC 1.00 ทุกข้อ (รายละเอียดการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในภาคผนวก จ น.112)

6. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และเตรียมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน และเวลาในการสัมภาษณ์
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน 2566 ถึงวันที่ 3 ธันวาคม 2566 โดยมีรายละเอียด ดังตาราง 3



ตาราง 3 แสดงวัน และเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ที่	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	วันที่สัมภาษณ์	เวลาที่สัมภาษณ์
1	นายชนะชน ทศนะเกตุ	25 พ.ย. 2566	13.00 - 14.00 น.
2	นายวิริทธิ์ธรยศ สิริอาภรณ์	2 ธ.ค. 2566	09.00 - 10.00 น.
3	นางพรรณพร ศรีลัมพ์	2 ธ.ค. 2566	17.00 - 18.00 น.
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ สร้อยศิริ	3 ธ.ค. 2566	10.00 - 11.00 น.
5	นางปานทิพย์ ดอนขันไพร	3 ธ.ค. 2566	16.00 - 17.00 น.

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)



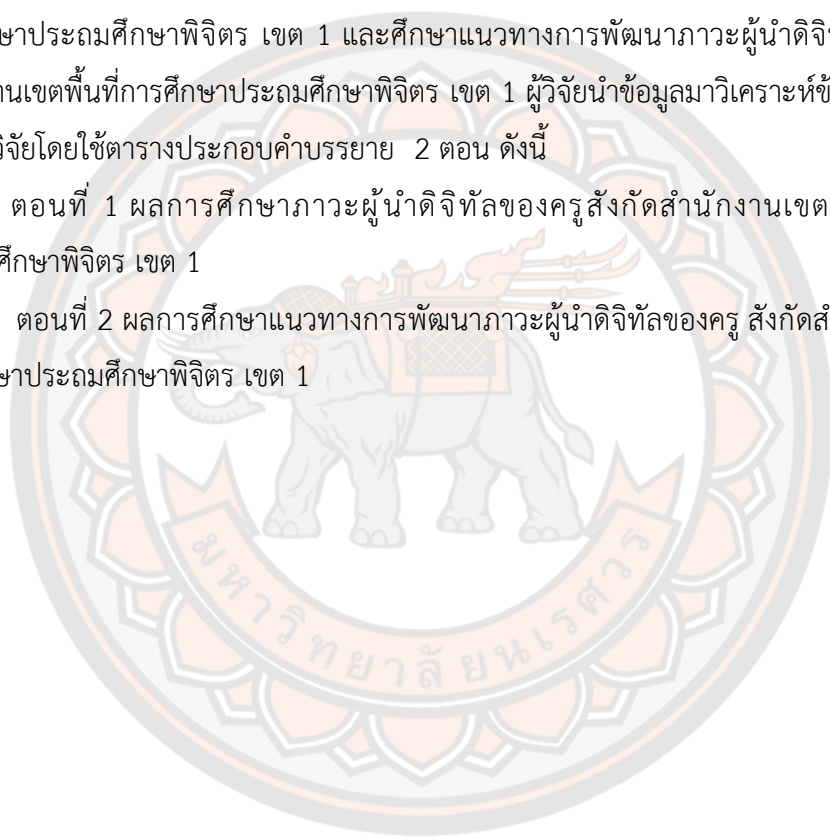
## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ ผลการวิจัยโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1



ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา  
พิจิตร เขต 1

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	(n = 274)	
	จำนวน	ร้อยละ
<b>1. เพศ</b>		
1.1 หญิง	175	63.87
1.2 ชาย	99	36.13
<b>2. ระดับการศึกษา</b>		
2.1 ปริญญาตรี	186	67.88
2.2 สูงกว่าระดับปริญญาตรี	88	32.12
<b>3. ประสบการณ์การทำงาน</b>		
3.1 น้อยกว่า 5 ปี	115	41.97
3.2 5 - 10 ปี	93	33.94
3.3 มากกว่า 10 ปี	66	24.09
<b>4. กลุ่มอำเภอ</b>		
4.1 อำเภอเมือง	84	30.65
4.2 อำเภอโพธิ์ประทับช้าง	61	22.27
4.3 อำเภอวชิรบารมี	35	12.78
4.4 อำเภอสามง่าม	40	14.60
4.5 อำเภอวังทรายพูน	26	9.49
4.6 อำเภอสากเหล็ก	28	10.21
<b>รวม</b>	<b>274</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 274 คน แบ่งเป็น การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 67.88 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 32.12 ประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 41.97 ประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 33.94 และประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 24.09 กลุ่มอำเภอเมืองจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 30.65 กลุ่มอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 22.27 กลุ่มอำเภอลำดวน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 12.78 กลุ่มอำเภอสว่าง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 กลุ่มอำเภอวังทรายพูน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 9.49 และกลุ่มอำเภอสากเหล็ก จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.21 ตามลำดับ



ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม

ที่	ภาวะผู้นำดิจิทัล	(n = 274)		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล	4.11	0.51	มาก	4
2	ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล	4.24	0.51	มาก	1
3	ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล	4.14	0.51	มาก	3
4	ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล	4.16	0.53	มาก	2
	<b>รวม</b>	<b>4.16</b>	<b>0.48</b>	<b>มาก</b>	<b>-</b>

จากตาราง 5 ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.16) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารทางดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.24) รองลงมา คือ ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.16) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.11) ตามลำดับ



ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล

ที่	ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล	(n = 274)		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ครูสามารถใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี และ อุปกรณ์ Digital ต่างๆ ในการเชื่อมต่อสู่อินเทอร์เน็ต เพื่อสืบค้น รวบรวม ประมวลผล จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	4.08	0.67	มาก	5
2	ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียน การสอนได้อย่างเหมาะสม	4.13	0.67	มาก	4
3	ครูมีทักษะในการสร้างสื่อและนวัตกรรมใหม่ ๆ	3.94	0.69	มาก	7
4	ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สามารถประยุกต์ ความรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติจน กลายเป็นวิถีชีวิตของตน	3.89	0.73	มาก	8
5	ครูมีความรู้เท่าทันและสามารถป้องกันข้อมูลของ ตนเองและผู้อื่นจากความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้น จากการใช้เทคโนโลยี	4.07	0.70	มาก	6
6	ครูมีจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีและ สารสนเทศ	4.25	0.67	มาก	3
7	ครูมีความเข้าใจสามารถเลือกทำในสิ่งที่ไม่ ก่อให้เกิดผลในเชิงลบ	4.28	0.71	มาก	1
8	ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย	4.26	0.69	มาก	2
	<b>รวม</b>	<b>4.11</b>	<b>0.51</b>	<b>มาก</b>	<b>-</b>

จากตาราง 6 ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=4.11$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความเข้าใจสามารถเลือกทำในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดผลในเชิงลบ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=4.28$ ) รองลงมา คือ ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=4.26$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สามารถประยุกต์ความรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติจนกลายเป็นวิถีชีวิตของตน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.89$ ) ตามลำดับ



ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล

ที่	ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล	(n = 274)		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ครูสามารถ ฟัง การพูด การอ่าน การเขียน จนทำให้ การสื่อสารเกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน	4.28	0.63	มาก	2
2	ครูสามารถจูงใจผู้อื่นให้ทำงานด้วยทักษะการสื่อสาร ที่ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.24	0.70	มาก	6
3	ครูสามารถสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านระบบออนไลน์	4.18	0.76	มาก	10
4	ครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารทางดิจิทัล	4.29	0.67	มาก	1
5	ครูสามารถใช้ข้อความที่ชัดเจนในการมอบหมายงาน ผ่านดิจิทัล	4.20	0.67	มาก	9
6	ครูสามารถสื่อสารอย่างตรงประเด็น ตรงไปตรงมา ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ใช้ข้อความชัดเจน	4.20	0.65	มาก	8
7	ครูสามารถสื่อสารให้ผู้รับสารมีความเข้าใจชัดเจน ต่อสารที่สื่อออกไป	4.23	0.64	มาก	7
8	ครูมีความสามารถการสื่อสารทางบวกทำให้เกิด บรรยากาศที่ดี ในการสื่อสาร	4.28	0.64	มาก	3
9	ครูสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสาร อย่างมีเหตุผล	4.24	0.67	มาก	5
10	ครูสามารถสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	4.26	0.66	มาก	4
	รวม	4.24	0.51	มาก	-

จากตาราง 7 ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.24) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารทางดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.29) รองลงมา คือ ครูสามารถ ฟัง การพูด การอ่าน การเขียน จนทำให้การสื่อสารเกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.28) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.18) ตามลำดับ



ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล

ที่	ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล	(n = 274)		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ครูสามารถจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล โดยนำความรู้เนื้อหาดิจิทัลและเทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.19	0.66	มาก	3
2	ครูสามารถใช้สื่อดิจิทัลกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	4.18	0.69	มาก	4
3	ครูเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์	4.24	0.63	มาก	1
4	ครูสามารถใช้สื่อเทคโนโลยี ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ ไปสู่ผู้เรียน	4.14	0.68	มาก	8
5	ครูสามารถอัปเดตสื่อการสอนผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล	4.16	0.69	มาก	6
6	ครูสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ดิจิทัล	4.19	0.65	มาก	2
7	ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ เพื่อการเรียนรู้	4.15	0.65	มาก	7
8	ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	4.04	0.70	มาก	12
9	ครูสามารถผลิตสื่อนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน	4.11	0.69	มาก	10
10	ครูมีการวัดประเมินผลโดยการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนแต่ละบุคคลแล้วเชื่อมสู่ข้อสรุปเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้	4.06	0.69	มาก	11



ที่	ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล	(n = 274)		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
11	ครูได้ให้คำแนะนำผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การเรียนรู้	4.13	0.68	มาก	9
12	ครูสามารถบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในกิจกรรมการเรียนรู้	4.17	0.64	มาก	5
<b>รวม</b>		<b>4.14</b>	<b>0.51</b>	<b>มาก</b>	<b>-</b>

จากตาราง 8 ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}=4.14$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}=4.24$ ) รองลงมา คือ ครูสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}=4.19$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}=4.04$ ) ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล

ที่	ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล	(n = 274)		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ครูสามารถใช้อุปกรณ์ทางดิจิทัลที่ทันสมัย	4.16	0.63	มาก	5
2	ครูมีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.19	0.64	มาก	2
3	ครูสามารถเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ	4.18	0.65	มาก	3
4	ครูสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่อนวัตกรรมดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ	4.17	0.70	มาก	4
5	ครูประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้ ผู้เรียนใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการ เรียนรู้จากแหล่งและวิธีการที่หลากหลาย	4.05	0.69	มาก	8
6	ครูสามารถสืบค้นข้อมูลดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลดิจิทัลได้	4.16	0.66	มาก	6
7	ครูสามารถทำงานด้วยดิจิทัลในรูปแบบต่างๆ เช่น ทำงานได้ทุกที่ทุกเวลา บนสมาร์ตโฟนและอุปกรณ์พกพาเพื่อการทำงานที่ยืดหยุ่นและคล่องตัว	4.12	0.70	มาก	7
8	ครูมีแหล่งทรัพยากรความรู้สำหรับการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.25	0.70	มาก	1
<b>รวม</b>		<b>4.16</b>	<b>0.53</b>	<b>มาก</b>	<b>-</b>

จากตาราง 9 ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัลพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.16) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีแหล่งทรัพยากรความรู้สำหรับการเรียนรู้ได้ทุกที่ตลอดเวลาผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.25) รองลงมา คือ ครูมีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.19) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการเรียนรู้จากแหล่งและวิธีการที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.05) ตามลำดับ



## ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านสามารถแสดงผลการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

### 1. ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถประยุกต์ความรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติจนกลายเป็นวิถีชีวิตของตน ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็น ดังนี้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้องค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นความเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ การป้องกันปัญหาและการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนาตามความสามารถของบุคลากร ชีวิตประจำวันโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนาตามความสามารถของบุคคล ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...การให้องค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล ทั้งทักษะที่จำเป็น ความเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ การป้องกันปัญหา และ การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 25 พฤศจิกายน 2566)

...สำรวจกลุ่มประชากรในเขตพื้นที่ก่อน เนื่องจากมีกลุ่มอายุที่หลากหลาย เพื่อที่จะ ทักษะของคนในแต่ละช่วงวัย ว่าอยู่ในระดับใด หลังจากนั้นจัดกลุ่ม เขียนโครงการของบประมาณ จัดอบรมโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย พัฒนาตามความสามารถของบุคคล

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2 ธันวาคม 2566)

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญและตระหนักในความจำเป็นในการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่การเรียนการสอนและนิเทศ ติดตามการเรียนการสอน นำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่การเรียนการสอน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...สร้างความตระหนักในความจำเป็นในการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่การเรียนการสอน ค้นหาครุต้นแบบเพื่อเป็นแนวทาง เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ความรู้ความเข้าใจ เสริมทักษะพื้นฐานการนำไปใช้และติดตามประเมินผลเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา

สรุปแนวทางการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัตินำไปขยายผลเป็นที่ปรึกษาแก่คนรุ่นหลังๆ ในกิจกรรมการสอน  
แก่คณะครูเพื่อสร้างแรงจูงใจ และความเชื่อมั่น

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2 ธันวาคม 2566)

...สร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญและตระหนักว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมา  
ช่วยสร้างความสะดวก รวดเร็วในการทำงาน และช่วยให้ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน.

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 3 ธันวาคม 2566)

1.3 ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล  
อย่างมีวิจารณญาณ รู้เท่าทันสื่อต่างๆ และสามารถนำมาใช้ได้อย่างปลอดภัย ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ครูต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ปรับตัว เอามาประยุกต์ใช้  
ไม่ตกเป็นเหยื่อ ใช้เทคโนโลยีอย่างระมัดระวัง ใช้อย่างถูกต้อง ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเรียนรู้สิ่งใหม่  
ๆ เสมอ สามารถนำมาสอนนักเรียนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 3 ธันวาคม 2566)

## 2. ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้สามารถสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้  
ผ่านระบบออนไลน์ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็น ดังนี้

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ข้าราชการครูมีความรู้สามารถใช้  
แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสารได้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการที่เป็นองค์ความรู้ โดยเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติ  
มีการฝึกทำจริง และช่วยกันแก้ปัญหาและมีการรวมกลุ่ม PLC แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายใน  
สถานศึกษาของตนเอง และ ขยายเครือข่ายในกลุ่มโรงเรียน อาจจะทำกลุ่มในสาระวิชาที่รับผิดชอบ  
หรือตามหัวข้อที่สนใจ ร่วมกัน การสร้างเพจแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างเครือข่ายแบบวงกว้าง และเพื่อ  
พัฒนาต่อยอดในองค์ความรู้แห่งอนาคต

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 25 พฤศจิกายน 2566)



2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมหรืออบรมออนไลน์ผ่านสื่อดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...เขียนโครงการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการผ่านระบบออนไลน์โดยหาครูแกนนำผู้ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในเขตพื้นที่มาเป็นแกนนำในการพัฒนาครู ให้สามารถสร้างเครือข่ายผ่านระบบออนไลน์ได้

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2 ธันวาคม 2566)

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการครูได้เข้าร่วมเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านระบบออนไลน์ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูสร้างกลุ่มเรียนรู้ผ่าน Line ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนตอบคำถาม ข้อสงสัยทางการศึกษา กำหนดผู้เชี่ยวชาญด้านที่ครูสนใจมาตอบ แก้ไขปัญหา ครูได้ประโยชน์จะชวนกันเข้ามา คนไหนมีความสามารถให้นำผลมานำเสนอ หรือเผยแพร่ผลงานดีให้ทางต้นสังกัดออกไปรับประกาศเกียรติคุณเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2 ธันวาคม 2566)

...ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แอปพลิเคชันในการสื่อสาร เช่น ไลน์ ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก ติ๊กต็อก ยูทูป ให้ใช้ในทางที่ถูกต้อง สามารถสื่อสารและเผยแพร่ข่าวสารผ่านระบบออนไลน์กับเพื่อนครู ผู้ปกครอง นักเรียน ได้อย่างปลอดภัย

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 3 ธันวาคม 2566)

...เพื่อเป็นการลดภาระของการเดินทางและการนัดหมายที่มีเวลาไม่ตรงกัน การใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์จะช่วยลดการเดินทาง และการมีเวลาที่ไม่ตรงกัน ดังนั้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ จะช่วยให้ครูมีเครือข่ายครูมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 3 ธันวาคม 2566)

### 3. ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็น ดังนี้

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการให้องค์ความรู้ ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ข้าราชการครูสามารถบูรณาการ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ต้นสังกัดจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สร้างความตระหนัก ให้ครูเห็นความสำคัญ เกี่ยวกับองค์ความรู้ในการอบรมและพัฒนา ให้องค์ความรู้ทั้งทางทฤษฎี และปฏิบัติ ให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ต้องการ และมอบหมายงานแก่ผู้อบรมได้ไปทดลองใช้และสร้างชิ้นงานที่นักเรียน ได้มีส่วนร่วม ซึ่งอาจจะเป็นการประกวดผลงานเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เห็นความสำคัญ มีการ ติดตามการนำไปใช้เป็นระยะ ๆ หรือ มีการมอบงานให้ไปต่อยอด และกำหนดเวลาเปิดโอกาส ให้ครูได้แสดงผลงานที่เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 25 พฤศจิกายน 2566)

...อบรมให้ครูมีเว็บไซต์ ห้องเรียนออนไลน์ ให้ครูทำแบบฝึกหัดและนำมาแขวน ในเว็บไซต์เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้ามาสืบค้นข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ได้

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2 ธันวาคม 2566)

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ข้าราชการครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

... ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูบูรณาการโดยการดึงศักยภาพ ของเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้เพื่อให้สะดวกสบายในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นระเบียบมากขึ้น เป็นการพัฒนานักเรียนเพราะนักเรียนจะได้รู้จักการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เช่น การถ่ายคลิปวิดีโอ การส่งงาน ต่างๆ เป็นเทรนของการศึกษายุคใหม่ที่ต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 3 ธันวาคม 2566)

...สนับสนุนให้ครูนำทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ บ่อย ๆ จะเกิด ความเคยชินและมีความชำนาญ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2 ธันวาคม 2566)

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศติดตามประเมินผลการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของข้าราชการครู ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

... ผู้บริหารต้องให้ความรู้กับครูในเรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยสนับสนุนให้ครูมีอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อที่จะช่วยให้การเรียนรู้ดิจิทัลประสบความสำเร็จ จัดอบรมศึกษาดูงาน และทดลองสอน ใช้อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี เพื่อความชำนาญและมั่นใจในการเรียนการสอน และสุดท้ายผู้บริหาร ต้องนิเทศติดตามประเมินผล เพื่อช่วยเหลือเมื่อครูต้องการคำแนะนำ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 3 ธันวาคม 2566)

#### 4. ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้สามารถประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้ ผู้เรียนใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการเรียนรู้จากแหล่ง และวิธีการที่หลากหลายควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็น ดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาส ให้ข้าราชการครูได้ไปศึกษาดูงาน การสร้างสื่อและใช้สื่อดิจิทัลรวมถึงนวัตกรรมใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจากโรงเรียนต้นแบบหรือหน่วยงานอื่นทั้งของรัฐและเอกชน ที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารสนับสนุนโดยการสร้างช่องทาง ให้ ครู และนักเรียนได้มีโอกาสได้แสดงออก เช่น การจัดการแข่งขันทางวิชาการ การส่งเสริมให้ร่วมการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน และเปิดโอกาส ให้ครู และนักเรียน ได้ไปทัศนศึกษา โรงเรียนที่เป็นต้นแบบ หรือ หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน ที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี การสร้างสื่อและใช้สื่อดิจิทัล และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 25 พฤศจิกายน 2566)

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการครูเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างๆเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และนำมาขยายผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน ให้ครูได้แสดงความสามารถหรือสร้างสรรค์ผลงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ส่งครูเข้ารับการอบรม นำมาขยายผลในโรงเรียนและจัดเวทีให้ครูได้แสดงความสามารถหรือสร้างสรรค์ผลงานนำมาประกวดแข่งขันกัน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2 ธันวาคม 2566)

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูสร้างสื่อดิจิทัลและสร้างห้องเรียนออนไลน์เพื่อให้  
นักเรียนสามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้และข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ส่งเสริมให้ครูต้องสร้างแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล เช่น วิดีโอการสอน สร้างบทเรียน  
สื่อการเรียนการสอน มัลติมีเดียเพื่อการศึกษาที่เกี่ยวข้องบรรยายวิชาที่สอน สร้างกลุ่มการเรียนรู้  
เพื่อที่จะใช้เป็นห้องเรียนออนไลน์ นักเรียนสามารถดาวน์โหลดสื่อการสอน เข้าไปศึกษาหาความรู้  
เพิ่มเติมได้

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 3 ธันวาคม 2566)

...ให้ครูสร้างห้องเรียนใน google classroom เพื่อให้ให้นักเรียนส่งงานใน google  
classroom

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2 ธันวาคม 2566)



ตาราง 10 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล

ข้อคำถาม	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
<b>ด้านความเป็นพลเมืองทาง ดิจิทัล</b>	1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครู เพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ครูนำมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
ข้อคำถาม : ท่านคิดว่าการ พัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการ เรียนรู้ เพื่อให้สามารถประยุกต์ ความรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่ การปฏิบัติจนกลายเป็นวิถีชีวิต ของตน ควรมีแนวทางในการ พัฒนาอย่างไร	2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจให้ครูเห็น ความสำคัญและตระหนักในความจำเป็นในการนำความรู้ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่การเรียนการสอนและนิเทศ ติดตามการสอนการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่ การเรียนการสอน 3. ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สม่ำเสมอ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณ

ตาราง 11 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล

ข้อความ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
<p><b>ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล</b></p> <p>ข้อความ : ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้สามารถสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูมีความรู้สามารถใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสารได้</li> <li>2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมหรืออบรมออนไลน์ผ่านสื่อดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ</li> <li>3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านระบบออนไลน์</li> </ol>



ตาราง 12 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล

ข้อคำถาม	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
<p><b>ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล</b></p> <p>ข้อคำถาม : ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการให้องค์ความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ครูสามารถบูรณาการ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ</li> <li>2. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้</li> <li>3. ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศติดตามประเมินผลการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู</li> </ol>

ตาราง 13 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล

ข้อความ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
<p><b>ด้านการบริหารทรัพยากร ดิจิทัล</b></p> <p>ข้อความ : ท่านคิดว่าการ พัฒนาครูให้สามารถประยุกต์ใช้ สื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน โดยส่งเสริมสนับสนุน ให้ ผู้เรียนใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการ เรียนรู้จากแหล่งและ วิธีการที่ หลากหลายควรมี แนวทางในการพัฒนาอย่างไร</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาส ให้ครูได้ไปศึกษาดูงาน การสร้างสื่อและใช้สื่อดิจิทัลรวมถึงนวัตกรรมใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจากโรงเรียนต้นแบบหรือหน่วยงาน อื่นทั้งของรัฐและเอกชน ที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล</li> <li>2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้ารับการ อบรมหลักสูตรต่างๆเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อนำมา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และนำมาขยายผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน ให้ครูได้แสดงความสามารถ หรือสร้างสรรค์ผลงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในการ จัดการเรียนการสอน</li> <li>3. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูสร้างสื่อดิจิทัลและ สร้างห้องเรียนออนไลน์เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้ามาศึกษา หาความรู้และข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา</li> </ol>

## บทที่ 5

### บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็นขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านเทคโนโลยี จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

### สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารทางดิจิทัลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล พบว่า อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความเข้าใจสามารถเลือกทำในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดผลในเชิงลบ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย อยู่ในระดับมาก

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สามารถประยุกต์ความรู้ เทคโนโลยีดิจิทัล ไปสู่การปฏิบัติจนกลายเป็นวิถีชีวิตของตน อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล พบว่า อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารทางดิจิทัล อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ครูสามารถฟัง การพูด การอ่าน การเขียน จนทำให้การสื่อสารเกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล พบว่า อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ครูสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล พบว่า อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีแหล่งทรัพยากรความรู้สำหรับการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ครูมีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้ ผู้เรียนใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการเรียนรู้จากแหล่งและวิธีการที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านเทคโนโลยี จำนวน 5 คน มีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูปรากฏ ดังนี้

2.1 ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างองค์ความรู้และกับทักษะเพื่อให้ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญและตระหนักในความจำเป็นในการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่การเรียนการสอนและนิเทศ ติดตามการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่การเรียนการสอน

2.2 ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้โปรแกรมพื้นฐานในการสื่อสาร ให้ครูมีความรู้สามารถใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสารได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเข้าร่วมประชุมเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านระบบออนไลน์

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้องค์ความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ พัฒนาให้ครูบูรณาการเทคโนโลยี

ดิจิทัลมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอนสนับสนุนให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้หรือฝึกฝนทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูนำทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปฏิบัติงานและมีการนิเทศติดตามประเมินการสอนของครู

2.4 ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้ไปดูงาน โรงเรียนที่เป็นต้นแบบที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี การสร้างสื่อและใช้สื่อดิจิทัล และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมและนำมาขยายผลในโรงเรียน จัด สนับสนุนให้ครูสร้างสื่อและจัดทำห้องเรียนออนไลน์เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้ามาศึกษาหาข้อมูลและส่งงานได้ตลอดเวลา

### อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 ในภาพรวม พบว่า ด้านการสื่อสารทางดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล

1.1 ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูมีความสามารถและทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน สามารถสื่อสารให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน สื่อสารอย่างตรงประเด็น ตรงไปตรงมา ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เข้าใจง่ายชัดเจน มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารทางดิจิทัล ใช้ข้อความที่ชัดเจนในการมอบหมายงานผ่านดิจิทัล นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารอย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุขญา โกลมวานิช และคณะ (2563) ที่กล่าวว่า การสื่อสารดิจิทัลเป็นพฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่าย โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสารกับนักเรียน และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวคิดของ ดารารุวรรณ ถวิลการ (2564) ที่กล่าวว่า การสื่อสารเชิงดิจิทัลเป็นการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการสื่อสารอย่างทั่วถึงโดยใช้เครือข่ายที่ทันสมัยทั้งเครือข่ายภายในและภายนอกในการผสมผสานช่องทางการสื่อสารหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อสื่อเนื้อหาเกี่ยวกับองค์กรให้เกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของสถานศึกษาไปในทิศทางและจุดมุ่งหมายเดียวกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญ์พิมล สุนทรวงศ์ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ที่กล่าวว่า ด้านการสื่อสาร พบว่า ต้องการให้ครูสามารถสื่อสารกันอย่าง



ชัดเจนก่อให้เกิด ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ทบทวนสารที่สื่อออกไปกับเพื่อนร่วมงานเพื่อความถูกต้องชัดเจน และมี ทักษะคิดเชิงบวกต่อการสื่อสารด้วยสื่อดิจิทัลการสื่อสารด้วยสื่อดิจิทัล

1.2 ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูต้องมีทักษะในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยี และอุปกรณ์ดิจิทัล ต่างๆ ในการเชื่อมต่อสู่อินเทอร์เน็ต เพื่อสืบค้น รวบรวม ประมวลผล จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมถึงทักษะในการสร้างสื่อ และนวัตกรรมใหม่ๆ และการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัย ทั้งนี้ไม่สอดคล้องคล้อยกับแนวคิดของ I Gusti Ketut Arya Sun (2022) ที่กล่าวว่า ความเป็นพลเมืองดิจิทัลคือการตรวจสอบความพร้อมใช้งานและความสะดวกในการเข้าถึงเพื่อรับเครื่องมือ และทรัพยากรดิจิทัลที่จำเป็นตามความต้องการของนักเรียน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมายและมีจริยธรรมและยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต (2564) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการเข้าถึง เข้าใจ เคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เลือกใช้และประยุกต์ใช้สื่อสารสนเทศเทคโนโลยีดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามกฎหมายและมีคุณธรรม จริยธรรมทั้งต่อตนเองและส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรัตน์ เชื้อวังคำและวัลลภา อาริรัตน์ (2564) ที่ทำวิจัย เรื่ององค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 กล่าวว่าความเป็นพลเมืองดิจิทัลคือการแสดงออกถึงการมีทักษะที่เชี่ยวชาญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาโรงเรียน ได้แก่ ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การบริหารจัดการเทคโนโลยีและการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ดิจิทัล

2. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 พบว่า มีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ครูนำเครื่องมือดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทต่อการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก การนำอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีมาใช้ทำให้ง่ายต่อการสื่อสาร สามารถค้นคว้าข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจะต้องใช้งานอย่างมีวิจารณญาณถูกกฎหมายและปลอดภัย สอดคล้องกับแนวคิดของ Zhong, L. (2017) ที่กล่าวว่า ความเป็นพลเมืองดิจิทัลคือครูทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียม ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทวนทอง เขาว์กิริติพงศ์และสมชัย วงษ์นายะ (2563) ที่ได้ทำวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ



กำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล ครูควรเสริมสร้างทักษะการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องปลอดภัยทั้งต่อตนเองและผู้อื่นใช้สติในการรับฟังแสดงความคิดเห็น ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกช่วงเวลาทุกสถานที่

2.2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูด้านการสื่อสารทางดิจิทัล พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ข้าราชการครูมีความรู้สามารถใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสาร จัดประชุมหรืออบรมออนไลน์ผ่านสื่อดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านระบบออนไลน์ด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันช่องทางการสื่อสารพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีหลากหลายช่องทาง ครูสามารถเลือกใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ ในการสื่อสารได้ เพื่อให้การสื่อสาร การประสานงาน การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูติรัตน์ กาญจนธนชัย (2562) ที่กล่าวว่า การสื่อสารหมายถึงพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสื่อสารจูงใจผู้อื่นให้ทำงานด้วยทักษะการสื่อสารที่ชัดเจน เข้าใจง่าย มีทัศนคติและบรรยากาศในการสื่อสารที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดีในการสื่อสาร สอดคล้องกับแนวคิด Eric Sheninger (2022) ที่กล่าวว่า การสื่อสารดิจิทัล ผู้นำสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแบบเรียลไทม์ผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลาย เช่น จดหมายข่าวและเว็บไซต์ก็เพียงพอแล้ว ข้อมูลสำคัญสามารถสื่อสารผ่านเครื่องมือโซเชียลมีเดียต่างๆ และกลยุทธ์การใช้งานง่าย ๆ เพื่อพบปะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในยุคดิจิทัล ความเป็นผู้นำทางดิจิทัลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในการสื่อสารสองทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์พิมล สุนทะวงศ์ (2565) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูด้านการสื่อสารมีแนวทาง ดังนี้ การสื่อสารจะต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมรวมถึงไม่แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง สื่อสารกันด้วยความเคารพซึ่งกันและกันให้เกียรติต่อบุคคลที่ทำการสื่อสาร การพูดหรือการแสดงออกทางกายควรทำอย่างสุภาพเหมาะสมกับคุณวุฒิและวัยวุฒิ ไม่สื่อสารให้เกิดผลทางลบ มีเจตนาที่ดีมุ่งไปสู่การพัฒนางาน มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ SIYU DU และ ชัชชญา พิระธณิศร์ (2566) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านการสื่อสารคือควรมีการส่งเสริมครูใช้สื่อดิจิทัล

อย่างเข้าใจง่ายและมีความชัดเจนเพื่อให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพและสร้างบรรยากาศการสื่อสารเชิงบวกในโรงเรียนต้องสื่อสารใจให้ครูสามารถรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

2.3 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการให้องค์ความรู้ทั้งทางทฤษฎี และปฏิบัติ เพื่อให้ครูสามารถบูรณาการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยออกแบบการจัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้าราชการครูจะต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยโดยนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการออกแบบจัดการเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้และใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) ที่กล่าวว่า การเรียนจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัลเป็นการส่งเสริมความสามารถของนักเรียน และการจัดกิจกรรมทางการเรียนตามสภาพการณ์ของบริบททางการศึกษา ยุคใหม่ที่ต้องเตรียมการและสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้นทั้งกับผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อส่งผลต่อการสร้างประสิทธิภาพสูงสุดทางการเรียนภายใต้สังคมแห่งโลกยุคดิจิทัล การสอนบูรณาการดิจิทัลมี ตัวอย่าง คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลและบูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต (2564) ที่กล่าวว่า ความรู้ความสามารถในการสอนเป็นความสามารถในการเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะและเจตคติ ดังที่ระบุไว้ในจุดประสงค์การสอน มีการฝึกฝนด้านการสอนอยู่เสมอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ต้องมีมาตรฐานของวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานสอนได้ดีสามารถผสมผสานศาสตร์ว่าด้วยการสอนกับศิลปะของการสอนเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการสอนสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานนท์ คำปิวทา (2565) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า มีคุณลักษณะของครูที่ระบุงถึงการใช้งานโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันออนไลน์ที่ช่วยในกระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดและการประเมินผล

2.4 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้ไปศึกษาดูงาน การสร้างสื่อและใช้สื่อดิจิทัลรวมถึงนวัตกรรมใหม่ที่เกี่ยวช่องทางการศึกษาจากโรงเรียนต้นแบบที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมทั้งสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูสร้างสื่อดิจิทัลและสร้างห้องเรียนออนไลน์เพื่อให้นักเรียน

สามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้และข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในรูปแบบต่างๆซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัชรภรณ์ แสงทิพย์ (2565) ที่กล่าวว่า ครูต้องมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย มีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนเทคโนโลยี โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานพร้อมทั้งใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่อนวัตกรรมดิจิทัลโดยการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ Colleen Perez (2021) ที่กล่าวว่า ครูสามารถสร้างนวัตกรรมและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านโซเชียลมีเดียได้

### ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

#### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล มีที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครูเพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญและตระหนักในความจำเป็นในการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่การเรียนการสอนโดยมีการนิเทศ ติดตามการสอนการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่การเรียนการสอน และครูควรแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สม่าเสมอและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณ

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสารโดยจัดประชุมหรืออบรมออนไลน์ผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อให้ครูได้เข้าร่วมเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านระบบออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการให้องค์ความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อให้ครูสามารถบูรณาการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และนิเทศติดตาม ประเมินผลการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการเรียนรู้จากแหล่งวิธีการที่หลากหลาย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู ได้ไปศึกษาดูงาน การสร้างสื่อและใช้สื่อดิจิทัลรวมถึงนวัตกรรมใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จากโรงเรียนต้นแบบหรือหน่วยงานอื่นทั้งของรัฐและเอกชน ที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างๆเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ครูสร้างสื่อดิจิทัลและสร้างห้องเรียนออนไลน์เพื่อให้นักเรียนสามารถ เข้ามาศึกษาหาความรู้และข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา

## 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

# บรรณานุกรม



## บรรณานุกรม

- กันตชาติ กุตนอก. (2565). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- แก้วมณี ปัทมะ. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- คมศิลป์ ประสงค์สุข. (2564). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). แม่ฮ่องสอน: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน.
- จักรกฤษณ์ สิริริน. (2565). *ภาวะผู้นำตัวใหม่: ภาวะผู้นำ ICT*. สืบค้น 20 มิถุนายน. จาก [http://web.facebook.com/EadInnoNews/post/1642173849204/?\\_rdc=1&\\_rdr](http://web.facebook.com/EadInnoNews/post/1642173849204/?_rdc=1&_rdr).
- จารุเนตร เกื้อภักดี. (2559). *แนวทางพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราภรณ์ ปกรณ์. (2564). *รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2561). *ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์การ: แนวคิดทฤษฎีและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- ชานนท์ คำปิวทา. (2565). *รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชุตีรัตน์ กาญจนธนะชัย. (2562). *ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ฐปนีย์ นารี. (2561). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.



- ณรงค์ศักดิ์ ะโว. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).  
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต. (2564). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).  
สกลนคร: มหาวิทยาลัยสกลนคร.
- ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัล (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ขอนแก่น: ศูนย์นวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวนทอง เขาวงกตพิงค์ และ สมชัยวงษ์ นายะ. (2563). แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 26(4), 72-85.
- ชนเสถียร ภาวศิริจรรยา. (2559). *การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2562). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอ็กเซอร์เน็ท
- ธีรพจน์ แนบเนียน และ สายทิพย์ ยะฟู. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 6(2), 156-163.
- นฤมล สุวรรณรงค์. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปกรณ ลีสกุล. (2561). *Leadership in digital era: ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. จาก <https://today.line.me/th/pc/article/Leadership+in+digital+era>.
- ปณิดา สุภารมย์ และ กุหลาบ ปุริสาร. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 13(1), 128-142.
- พิชญ์พิมล สุนทะวงศ์. (2565). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).  
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พรพิมล แก้วอ่อน. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักทฤษฎี ปาปนิกลสูตร ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนฟ้าอุดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3.  
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). อยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐนันท์ รถทอง และ มลรักษ์ เลิศวิสัย. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต. วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร, 6(11), 223-234.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๓๕. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รุจากรณ์ ลักษณะดี. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.  
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- วชิรพงศ์ พูลเกษตร. (2565). แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรยุทธ วิลามาศ. (2563). ความต้องการจำเป็นในการเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการ ศึกษาจังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).  
ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.
- วราพินท์ ชาววิวัฒน์. (2565). แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต).  
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วศินี รุ่งเรือง. (2562). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการ เรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).  
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วสันต์ ศักดาศักดิ์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่ยั่งยืน กับประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วัชรารณณ์ แสงทิพย์. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).  
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ไววิทยุ มุลทรัพย์. (2565). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิวิมล ม่วงกล้า. (2562). *การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความสามารถทางดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สร้อยสุดา กรีน. (2563). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ*. กรุงเทพฯ: ทอสมท.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2559). *การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)*. สืบค้น 12 มิถุนายน 2565. จาก <https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/142-knowledges/2632>.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551ข). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา: ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. 2551-2555)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. 2552. *ชุดพัฒนาการเรียนรู้สำหรับพัฒนาสมรรถนะครู*. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครู.
- สุชญา โกมลวานิช และคณะ. (2563). *องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. การประชุมวิชาการผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (67-73)*.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561). *หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติทางการบริหารและพัฒนาการศึกษา*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อมรรัตน์ ดอนพิลา. (2566). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เอมอร จันทบุลย์. (2560). *ภาวะผู้นำและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษา ไคเซล กรุ๊ป (ประเทศไทย)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.
- SIYU DU และ ชัชชญา พิระธรณิศร์. (2566). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 8(2), 1061-1072.*

- เอกรัตน์ เชื้อวงศ์ และ วัลลภา อาริรัตน์. (2564). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร  
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. การประชุมการ  
เสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 22 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- American Library Association.2012. *Digital literacy,libraries,public policy*.  
สืบค้น 20 สิงหาคม 2566. จาก  
[http://www.districtdispatch.org/wpcontent/upload/2013/01/2012\\_OITP\\_digilibraryreport\\_1\\_22\\_13.pdf](http://www.districtdispatch.org/wpcontent/upload/2013/01/2012_OITP_digilibraryreport_1_22_13.pdf).
- Bawden, D. (2001). Information and digital Literacies: a review of concept. *Journal of Documentation*, 57(2), 218-259.
- Broadribb,K. (2014). *Digital Leaders: The new technology gurus in school*.  
สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566. จาก <https://wholeeducation.wordpress.com/2014/11/28/digital-leaders-the-new-technology-gurus-in-school>.
- Bush, T. (2012). *Leadership and Management Development in Education*.  
London:Sage. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565. จาก  
<https://www.torrossa.com/en/resources/an/4912521>.
- Colleen Perez. (2021). *Digital Leadership*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565. จาก  
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10192557.2022.2085412>.
- Contributor. (2017). *Skill in digital leadership*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565. จาก  
<http://digital=mindser/2/#47c6c5e94f5f>.
- Eric, C. Sheinger. (2014). *Digital Leadership: changing paradigms for changing times*.  
สืบค้น 20 สิงหาคม 2566. จาก <http://digitalmarketinginstitute.com/blog/03-04-18-the-most-in-demand-skills-in-digital-leadership>.
- Eric,C. Sheninger. (2022). *7 Pillars of Digital Leadership in Education*.  
สืบค้น 20 สิงหาคม 2566. จาก <https://www.hmhco.com/blog/pillars-of-digital-leadership-in-education>.
- I Gusti Ketut Arya Sun. (2022). *The Impact of Digital Leadership on Teachers' Acceptance and Use of Digital Technologies*.  
สืบค้น 20 สิงหาคม 2566. จาก  
<https://ejournal.undiksha.ac.id/index.php/MI/article/view/52832>.

- Redecker, Y.& Punie C. (2017). *Digital Competence Framework for Educators*.  
 สืบค้น 20 สิงหาคม 2566. จาก  
<https://ideas.repec.org/p/ipt/iptwpa/jrc107466.html>.
- Robbin, S. (2012). *Management. New Jersey: Prentice Hall*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2566.  
 จาก [https://www.joi.isoss.net/PDFs/Vol-7-no-4-2021/23\\_J\\_ISOSS\\_7\\_4.pdf](https://www.joi.isoss.net/PDFs/Vol-7-no-4-2021/23_J_ISOSS_7_4.pdf).
- Sieber, S. Kagner, E, Zamora, J. (2014). *How to be a digital leader*.  
 สืบค้น 20 สิงหาคม 2566. จาก <http://www.forbes.com/sites/iese/2013/08/23/how-to-be-a-digital-leader/> 22.
- Marshall (1995). *Trait Theories of Leadership*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565. จาก  
[https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Trait-Theories-of-Leadership.htm#google\\_vignette](https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Trait-Theories-of-Leadership.htm#google_vignette).
- Meister, J.C. (2010). *The 2020 leadership model for tomorrow's workplace*. New York: Harper Collin Publishers. สืบค้น 20 สิงหาคม 2566. จาก  
<http://dspace.vnbrims.org:13000/jspui/bitstream/123456789/4315/1/The%202020%20Workplace%20How%20Innovative%20Companies%20Attract%2C%20Develop%2C%20and%20Keep%20Tomorrow%E2%80%99s%20Employees%20Today.pdf>.
- Turan, M. (2018). *Dijital Liderlik*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2566. จาก  
<https://poyrazruzgari.com/2018/01/12/dijital-liderlik/>
- Tran, L. (2017). *Digital Transformation: The 5 Must-Have Skills for Digital Leaders*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2566. จาก <https://www.inloox.com/company/Blog/articles/digital-transformation-the-5-must-have-skills-for-digital-leaders/>.
- Ulrich, D., Zenger, J., & Smallwood, N. (2000). *Results Based Leadership*. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Woolner P. (1992). *May and August. The purposes and stages of the learning organization*. In *Thresholds in education* 9(2-3): 41.
- Zenger Folkman. (2010). *Pioneers in Leadership Development*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565. จาก <https://zengerfolkman.com/>.
- Zhong, L. (2017). Indicators of Digital Leadership in the Context of K-12 Education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange*, 10(1), 27-40.



Zhu, P. *Five key elements in digital leadership*. สืบค้น 21 สิงหาคม 2566. จาก  
<http://futureofcio.blogspot.com/2014/10/digital-leadership-effectiveness.htm>.







ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอชิชัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. ดร.พิทยา แสงสว่าง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. นายวินัย ปานไต้ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานวัดและประเมินผล การศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
5. นายบงกช จันทร์สุขวงศ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ สร้อยศิริ อาจารย์ประจำภาควิชาครุศึกษา หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขต กำแพงแสน
2. นายธนะชน ทัศนะเกตุ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2
3. นายวิริทธิ์ธรยศ สิริอาภรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน วิทยฐานะชำนาญ การพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1
4. นางสาวพรรณพร ศรีลัมภ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
5. นางปานทิพย์ ดอนขันไพร ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดหนองปลาไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1

## ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

### ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตรเขต 1

#### แบบสอบถาม

#### เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

##### คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของ  
ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของข้าราชการครู  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา  
ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มอายุ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร  
เขต 1 จำนวน 38 ข้อ

จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ผู้ศึกษาจะเก็บรักษา  
คำตอบของท่านไว้เป็นความลับ โดยจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านใดๆทั้งสิ้น  
และขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ว่าที่ร.ต.หญิง มนธิรา จันทร์เชื้อ

นิสิตปริญญาโท ปีที่ 2 สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

**ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**

**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย  ลงใน  ตามสภาพความเป็นจริงและเติมคำตอบในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ
  - ชาย
  - หญิง
2. ระดับการศึกษา
  - ระดับปริญญาตรี
  - สูงกว่าระดับปริญญาตรี
3. ประสบการณ์การทำงาน
  - น้อยกว่า 5 ปี
  - 5 – 10 ปี
  - มากกว่า 10 ปี
4. กลุ่มอำเภอ
  - เมือง
  - โฟร์ประทับช้าง
  - วชิรบารมี
  - สามง่าม
  - วังทรายพูน
  - สากเหล็ก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของข้าราชการครูสังกัด สพ.พ.พิจิตร เขต1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน  ตามระดับความคิดเห็นช่องใดช่องหนึ่ง ที่คิดว่าตรงกับ

ตนเองมากที่สุด โดยกำหนดการให้ระดับคะแนนมีความหมายในการตอบแต่ละช่อง ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามรายการนั้น อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	ครูสามารถใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี และอุปกรณ์ Digital ต่างๆ ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เพื่อสืบค้น รวบรวม ประมวลผล จัดเก็บ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ					
2	ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม					
3	ครูมีทักษะในการสร้างสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ					
4	ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สามารถประยุกต์ความรู้ เทคโนโลยี ดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติจนกลายเป็นวิถีชีวิตของตน					
5	ครูมีความรู้เท่าทันและสามารถป้องกันข้อมูลของตนเองและผู้อื่นจากความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี					
6	ครูมีจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ					
7	ครูมีความเข้าใจสามารถเลือกทำในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดผลในเชิงลบ					
8	ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย					
9	ครูสามารถ ฟัง การพูด การอ่าน การเขียน จนทำให้การสื่อสารเกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน					
10	ครูสามารถจูงใจผู้อื่นให้ทำงานด้วยทักษะการสื่อสารที่ชัดเจน และ เข้าใจง่าย					
11	ครูสามารถสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์					
12	ครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารทางดิจิทัล					
13	ครูสามารถใช้ข้อความที่ชัดเจนในการมอบหมายงานผ่านดิจิทัล					

ข้อ	ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
14	ครูสามารถสื่อสารอย่างตรงประเด็น ตรงไปตรงมาใช้ภาษาและถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ใช้ข้อความชัดเจน					
15	ครูสามารถสื่อสารให้ผู้รับสารมีความเข้าใจชัดเจนต่อสารที่สื่อออกไป					
16	ครูมีความสามารถการสื่อสารทางบวกทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี ในการสื่อสาร					
17	ครูสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารอย่างมีเหตุผล					
18	ครูสามารถสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น					
19	ครูสามารถจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล โดยนำความรู้เนื้อหาดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
20	ครูสามารถใช้สื่อดิจิทัลกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน					
21	ครูเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์					
22	ครูสามารถใช้สื่อเทคโนโลยี ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน					
23	ครูสามารถอัปโหลดสื่อการสอนผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล					
24	ครูสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ดิจิทัล					
25	ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ เพื่อการเรียนรู้					
26	ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด					
27	ครูสามารถผลิตสื่อนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน					
28	ครูมีการวัดประเมินผลโดยการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนแต่ละบุคคลแล้วเชื่อมสู่ข้อสรุปเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้					
29	ครูได้ให้คำแนะนำผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้					
30	ครูสามารถบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกิจกรรมการเรียนรู้					
31	ครูสามารถใช้อุปกรณ์ทางดิจิทัลที่ทันสมัย					



ข้อ	ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
32	ครูมีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
33	ครูสามารถเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ					
34	ครูสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่อนวัตกรรมดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ					
35	ครูประยุกต์ใช้สื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้ ผู้เรียนใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการ เรียนรู้จากแหล่งและวิธีการที่หลากหลาย					
36	ครูสามารถสืบค้นข้อมูลดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลดิจิทัลได้					
37	ครูสามารถทำงานด้วยดิจิทัลในรูปแบบต่างๆ เช่น ทำงานได้ทุกที่ทุกเวลา บนสมาร์ตโฟนและอุปกรณ์พกพาเพื่อการทำงานที่ยืดหยุ่นและคล่องตัว					
38	ครูมีแหล่งทรัพยากรความรู้สำหรับการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน					

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครู  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ของ ว่าที่ร.ต.หญิงมนธิรา จันทร์เชื้อ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้

ว่าที่ร.ต.หญิงมนธิรา จันทร์เชื้อ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ - สกุล .....
2. ตำแหน่ง .....
3. สังกัด/หน่วยงาน .....
4. ประสบการณ์การทำงาน .....
5. วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์ .....
6. เวลาที่สัมภาษณ์ .....
7. สถานที่ .....
8. หมายเลขโทรศัพท์ .....

### ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

#### 1. ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล

ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถประยุกต์ความรู้  
เทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติจนกลายเป็นวิถีชีวิตของตน ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

#### 2. ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล

ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้สามารถสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ควรมี  
แนวทางในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

.....

.....



ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
<b>ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล</b>								
1	ครูสามารถใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี และอุปกรณ์ Digital ต่างๆ ในการเชื่อมต่อสู่อินเทอร์เน็ต เพื่อสืบค้น รวบรวม ประมวลผล จัดเก็บข้อมูล อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
2	ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
3	ครูมีทักษะในการสร้างสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
4	ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถประยุกต์ความรู้ เทคโนโลยี ดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติจนกลายเป็นวิถีชีวิตของตน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
5	ครูมีความรู้เท่าทันและสามารถป้องกันข้อมูลของตนเองและผู้อื่น จากความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ครูมีจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ครูมีความเข้าใจสามารถเลือกทำในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดผลในเชิงลบ	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
8	ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ปลอดภัยและถูกกฎหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
<b>ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล</b>								
9	ครูสามารถ ฟัง การพูด การอ่าน การเขียน จนทำให้การสื่อสารเกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
10	ครูสามารถจูงใจผู้อื่นให้ทำงานด้วยทักษะการสื่อสารที่ชัดเจน และเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
11	ครูสามารถสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	ครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสารทางดิจิทัล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	ครูสามารถใช้ข้อความที่ชัดเจนในการมอบหมายงานผ่านดิจิทัล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	ครูสามารถสื่อสารอย่างตรงประเด็น ตรงไปตรงมาใช้ภาษาและถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ใช้ข้อความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
15	ครูสามารถสื่อสารให้ผู้รับสารมีความเข้าใจชัดเจนต่อสารที่สื่อออกไป	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
16	ครูมีความสามารถการสื่อสารทางบวกทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้



ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
17	ครูสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อการสื่อสารอย่างมีเหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
18	ครูสามารถสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
<b>ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล</b>								
19	ครูสามารถจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล โดยนำความรู้เนื้อหาดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
20	ครูสามารถใช้สื่อดิจิทัลกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	นำไปใช้ได้
21	ครูเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
22	ครูสามารถใช้สื่อเทคโนโลยี ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
23	ครูสามารถอัปเดตสื่อการสอนผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล	+1	+1	+1	0	+1	0.8	นำไปใช้ได้
24	ครูสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ดิจิทัล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
25	ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ เพื่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
26	ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
27	ครูสามารถผลิตสื่อนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
28	ครูมีการวัดประเมินผลโดยการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนแต่ละบุคคลแล้วเชื่อมสู่ข้อสรุปเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
29	ครูได้ให้คำแนะนำผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
30	ครูสามารถบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
<b>ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล</b>								
31	ครูสามารถใช้อุปกรณ์ทางดิจิทัลที่ทันสมัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
32	ครูมีความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
33	ครูสามารถเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
34	ครูสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่อ นวัตกรรมดิจิทัลอย่างมี จรรยาบรรณ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้
35	ครูประยุกต์ใช้สื่อเพื่อพัฒนา คุณภาพ ผู้เรียน โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้ ผู้เรียนใช้ประโยชน์ จาก ICT เพื่อการ เรียนรู้จากแหล่ง และวิธีการที่ หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	0	0.8	นำไปใช้ได้
36	ครูสามารถสืบค้นข้อมูลดิจิทัลอย่าง มีวิจารณญาณและตรวจสอบความ น่าเชื่อถือของข้อมูลดิจิทัลได้	+1	+1	+1	0	+1	0.8	นำไปใช้ได้
37	ครูสามารถทำงานด้วยดิจิทัลใน รูปแบบต่างๆ เช่น ทำงานได้ทุกที่ ทุก เวลา บนสมาร์ทโฟนและ อุปกรณ์พกพาเพื่อการทำงานที่ ยืดหยุ่นและคล่องตัว	+1	+1	+1	+1	0	0.8	นำไปใช้ได้
38	ครูมีแหล่งทรัพยากรความรู้สำหรับ การเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่าน อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

#### Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded <sup>a</sup>	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

#### Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.950	38

ภาคผนวก จ ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนา  
ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ข้อ	แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ ดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
		คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5			
<b>ด้านความเป็นพลเมืองทางดิจิทัล</b>									
1	ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้เป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ สามารถประยุกต์ความรู้ เทคโนโลยี ดิจิทัลไปสู่การปฏิบัติงานกลายเป็นวิถี ชีวิตของตน ควรมีแนวทางในการ พัฒนาอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
<b>ด้านการสื่อสารทางดิจิทัล</b>									
2	ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้สามารถ สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านระบบออนไลน์ควรมีแนวทาง ในการพัฒนาอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
<b>ด้านการจัดการเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล</b>									
3	ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้สามารถ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในและ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดควรมีแนวทาง ในการพัฒนาอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
<b>ด้านการบริหารทรัพยากรดิจิทัล</b>									
4	ท่านคิดว่าการพัฒนาครูให้สามารถ ประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนา คุณภาพ ผู้เรียน โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้ ผู้เรียนใช้ประโยชน์ จาก ICT เพื่อการ เรียนรู้จากแหล่ง และวิธีการที่ หลากหลายควร มีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

## ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ว่าที่ร้อยตรีหญิงมนธิรา จันทร์เชื้อ
วัน เดือน ปี เกิด	11 กุมภาพันธ์ 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 221/45 หมู่ 5 ตำบลอรุณภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลวังทรายพูน เลขที่ 266 หมู่ 1 ตำบลวังทรายพูน อำเภอวัง ทรายพูน จังหวัดพิจิตร 66180
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู คศ.1
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ.2564 โรงเรียนอนุบาลวังทรายพูน เลขที่ 266 หมู่ 1 ตำบลวังทรายพูน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร 66180
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2558 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) การจัดการเรียนรู้ สาขาสุศึกษาและพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน